Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PAOLO MENGOZZI
prednesené 28. júna 2012 [1]

Spojené veci C-399/10 P a C-401/10 P

Bouygues SA,
Bouygues Télécom SA
proti
Európskej komisii a i.
a
Európska komisia
proti

Francúzskej republike a i.

„Odvolanie — Štátna pomoc — Pojem — Výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov — Finančné opatrenia v prospech spoločnosti France Télécom“

1. Svojimi odvolaniami sa Bouygues SA a Bouygues Télécom SA (vec C-399/10 P), dve spoločnosti založené podľa francúzskeho práva, z ktorých druhá pôsobí na francúzskom trhu mobilných telefónov (ďalej len „spoločnosti Bouygues“), a Európska komisia (vec C-401/10 P) domáhajú zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 21. mája 2010, Francúzsko a i./Komisia (T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04, Zb. s. II-2099, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým Všeobecný súd jednak zrušil článok 1 rozhodnutia Komisie 2006/621/ES z 2. augusta 2004 o štátnej podpore, ktorú Francúzsko poskytlo spoločnosti France Télécom (Ú. v. EÚ L 257, s. 11, ďalej len „sporné rozhodnutie“), a jednak zastavil konanie o návrhoch na zrušenie článku 2 tohto rozhodnutia.

I – Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

2. France Télécom (ďalej len „FT“), ktorá je na čele skupiny pôsobiacej v oblasti dodávky sietí a poskytovania telekomunikačných služieb, je akciová spoločnosť kótovaná na burze, pričom Francúzska republika vlastnila v roku 2002 podiel na jej základnom imaní vo výške 56,45 %. Dňa 31. decembra 2001 FT vo zverejnení ročnej účtovej závierky za rok 2001 uviedla čisté zadlženie vo výške 63,5 miliardy eur a stratu vo výške 8,3 miliardy eur. K 30. júnu 2002 dosahovalo čisté zadlženie spoločnosti FT výšku 69,69 miliardy eur, z toho dlh na dlhopisoch so splatnosťou v rokoch 2003 až 2005 predstavoval 48,9 miliardy eur.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

3. Vzhľadom na finančnú situáciu spoločnosti FT francúzsky minister hospodárstva, financií a priemyslu v rozhovore uverejnenom 12. júla 2002 v denníku Les Echos (ďalej len „vyhlásenie z 12. júla 2002“) vyhlásil:

„Sme väčšinovým akcionárom s 55 % základného imania… Štát, ktorý je akcionárom, sa bude správať ako obozretný investor, a keby [FT] mala ťažkosti, urobili by sme adekvátne opatrenia… Opakujem, keby [FT] mala finančné ťažkosti, čo v súčasnosti nie je aktuálne, štát by urobil opatrenia nutné na ich vyriešenie. Oživujete povesti o zvýšení imania… Nie, istotne nie! Iba tvrdím, že v príhodnom okamihu urobíme adekvátne opatrenia. Ak to bude potrebné…“

4. V tlačovej správe o finančnej situácii spoločnosti FT z 13. septembra 2002 (ďalej len „vyhlásenie z 13. septembra 2002“) francúzske orgány vyhlásili:

„Po mimoriadnych stratách konštatovaných v prvom polroku naráža [FT] na problém nedostatku vlastného imania. Takáto finančná situácia oslabuje potenciál [FT]. [Francúzska] vláda je teda odhodlaná prevziať svoju zodpovednosť v plnom rozsahu… [Francúzsky] štát podporí [FT] pri realizácii tohto plánu a prispeje k veľmi výraznému zvýšeniu vlastného imania [FT] v časovom rozpätí a za podmienok, ktoré sa určia so zreteľom na trhové podmienky. Od tohto okamihu urobí [francúzsky] štát v prípade potreby opatrenia, ktoré [FT] umožnia vyhnúť sa akémukoľvek problému s financovaním.“

5. Dňa 2. októbra 2002 bol vymenovaný nový predseda predstavenstva a generálny riaditeľ spoločnosti FT. Tlačová správa, ktorá informovala o tomto vymenovaní (ďalej len „vyhlásenie z 2. októbra 2002“), znie:

„… V tomto ohľade získa [nový predseda predstavenstva a generálny riaditeľ spoločnosti FT] podporu akcionára štátu, ktorý je pripravený prevziať svoju zodpovednosť v plnom rozsahu. [Francúzsky] štát poskytne pomoc pri realizácii akcií na oživenie a prispeje k zvýšeniu vlastného imania [FT] podľa pravidiel, ktoré sa určia v úzkej spolupráci s predsedom predstavenstva [FT] a predstavenstvom. Ako už bolo uvedené, [francúzsky] štát urobí v prípade potreby v medziobdobí opatrenia, ktoré [FT] umožnia vyhnúť sa akémukoľvek problému s financovaním.“

6. Na zasadnutí správnej rady spoločnosti FT zo 4. decembra 2002 nové vedenie spoločnosti FT predložilo akčný plán pod názvom „Ambition France Télécom 2005“ (ďalej len „plán Ambition 2005“) predovšetkým s cieľom vyvážiť bilanciu spoločnosti FT na základe zvýšenia jej imania až do výšky 15 miliárd eur.

7. Predloženie plánu Ambition 2005 sprevádzala tlačová správa ministra hospodárstva, financií a priemyslu zo 4. decembra 2002 (ďalej len „oznámenie zo 4. decembra 2002“), ktorá znie:

„Minister hospodárstva… potvrdzuje, že [francúzsky] štát bude podporovať akčný plán schválený predstavenstvom [FT] 4. decembra [2001]. 1) Skupina [FT] je súdržnou priemyselnou skupinou, ktorej výkonnosť je pozoruhodná. V súčasnosti však [FT] musí riešiť problém nevyváženej finančnej štruktúry, nedostatku vlastného kapitálu a nedostatku strednodobých zdrojov [potrebou vlastného kapitálu a strednodobého financovania – *neoficiálny preklad*]. Takáto situácia je výsledkom neúspešných, zle spravovaných investícií realizovaných v minulých obdobiach, spľasnutia finančnej ‚bubliny‘ a vo všeobecnosti obratu na trhoch [vyplýva z neúspešných predchádzajúcich investícií, ktoré boli zle spravované a vykonávané na samotnej hrane finančnej ‚bubliny‘ a vo všeobecnosti z prepadu trhov – *neoficiálny preklad*]. Túto situáciu ešte zhoršila skutočnosť, že [FT] nemala inú možnosť financovania svojho rozvoja než zadlžením. 2) [Francúzsky] štát, ktorý je väčšinovým akcionárom, požiadal nové vedenie podniku, aby obnovilo finančnú rovnováhu [FT] pri zachovaní integrity skupiny… 3) So zreteľom na akčný plán vypracovaný vedením podniku a perspektívy návratnosti investície sa [francúzsky] štát bude podieľať na zvýšení vlastného kapitálu z 15 miliárd eur v pomere zodpovedajúcom jeho podielu na kapitále, čo predstavuje investíciu 9 miliárd eur. [Francúzsky] štát

ako akcionár mieni takýmto spôsobom konať ako obozretný investor. [FT] musí stanoviť pravidlá a časový harmonogram zvýšenia svojho vlastného imania. [Francúzska] vláda má záujem na tom, aby táto operácia prebehla s maximálnym možným ohľadom na situáciu akcionárov jednotlivcov a akcionárov zamestnancov [FT]. S cieľom umožniť [FT] uskutočniť operáciu na trhu v čo najpríhodnejšom okamihu je [francúzsky] štát pripravený uvažovať o svojej účasti na zvýšení vlastného kapitálu poskytnutím [FT] dočasného úveru úročeného za trhových podmienok. 4) Celý podiel [francúzskeho] štátu v [FT] sa prevedie na [Entreprise de recherches et d'activités pétrolières (ERAP)], verejný priemyselný a obchodný podnik. Tento podnik sa zadlží na finančných trhoch kvôli financovaniu podielu [francúzskeho] štátu na zvýšení vlastného kapitálu [FT].“

8. Francúzska republika 4. decembra 2002 oznámila Komisii finančné opatrenia stanovené plánom Ambition 2005, vrátane návrhu akcionárskej pôžičky oznámeného v ten istý deň.

9. V dňoch 11. a 12. decembra 2002 FT vykonala dve po sebe nasledujúce emisie dlhopisov v celkovej výške 2,9 miliardy eur.

10. Dňa 20. decembra 2002 ERAP, prostredníctvom ktorého Francúzska republika k 14. aprílu 2003 vlastnila 28,6 % základného imania spoločnosti FT, zaslal tejto spoločnosti parafovaný a podpísaný návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke (ďalej len „návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002“). FT tento návrh zmluvy nepodpísala a akcionárska pôžička nebola nikdy poskytnutá.

11. Dňa 15. januára 2003 si FT vo forme emisií dlhopisov požičala celkovú sumu 5,5 miliardy eur. Na tieto dlhopisové pôžičky sa nevzťahovala žiadna štátna zábezpeka ani záruka. Dňa 10. februára 2003 FT predĺžila splatnosť časti združenej pôžičky vo výške 15 miliárd eur.

12. Dňa 4. marca 2003 sa začalo so zvyšovaním základného imania podľa plánu Ambition 2005. Dňa 24. marca 2003 FT uskutočnila zvýšenie základného imania o 15 miliárd eur. Francúzska republika na túto operáciu prispela sumou 9 miliárd eur pomerne na základe svojho podielu na základnom imaní FT. Táto operácia sa skončila 11. apríla 2003. FT uzavrela účtovné obdobie 2002 so stratou okolo 21 miliárd eur a čistým finančným dlhom takmer 68 miliárd eur. Výsledky za účtovný rok 2002, ktoré FT zverejnila 5. marca 2003, vykazovali zvýšenie obratu o 8,4 %, prevádzkového výsledku pred započítaním amortizácie o 21,1 % a prevádzkového výsledku o 30,9 %. K 14. aprílu 2003 Francúzska republika vlastnila 58,9 % základného imania spoločnosti FT.

13. Dňa 22. januára 2003 spoločnosti Bouygues podali Komisii sťažnosť týkajúcu sa určitej pomoci, ktorú Francúzska republika poskytla spoločnostiam FT a Orange v rámci refinancovania spoločnosti FT.

14. Dňa 3. augusta 2004 Komisia oznámila francúzskym orgánom sporné rozhodnutie. Článok 1 tohto rozhodnutia stanovuje, že „akcionárska pôžička, ktorú [Francúzska republika] poskytl[a] [spoločnosti FT] v decembri 2002 vo forme úverovej linky vo výške 9 miliárd eur v spojitosti s vyhláseniami… od júla 2002, je štátnou pomocou, ktorá nie je zlučiteľná so spoločným trhom“. Podľa článku 2 sporného rozhodnutia „vrátenie pomoci uvedenej v článku 1 nemožno požadovať“.

15. Komisia konštatovala, že finančná situácia spoločnosti FT sa od júna 2002 vyznačovala vážnymi štrukturálnymi ťažkosťami a nevyváženou bilanciou. Podľa Komisie ku dňu vyhlásenia z 12. júla 2002 každé dodatočné zníženie ratingu dlhu spoločnosti FT spôsobilo stratu jej bezpečnej investičnej úrovne a ratingové agentúry S & P a Moody's boli pripravené znížiť tento rating na úroveň „junk bond“. Podľa Komisie FT v júli 2002 prechádzala krízou dôvery.

16. V odôvodnení 186 sporného rozhodnutia Komisia konštatovala, že opatreniam z decembra 2002, ktorých sa oznámenie týka, predchádzalo viacero vyhlásení a opatrení francúzskych orgánov prijatých od júla 2002. Tieto vyhlásenia a opatrenia umožňujú na jednej strane lepšie pochopiť dôvody a dosah opatrení z decembra 2002. Na druhej strane mali tieto oznámenia a opatrenia dopad na to, ako trhy

a hospodárske subjekty vnímali situáciu spoločnosti FT v decembri 2002. Komisia ďalej uviedla, že je možné analyzovať vyhlásenia a opatrenia od júla 2002 ako celok, ktorý by mohol ohroziť štátne zdroje (odôvodnenie 187). Konštatovala časový posun medzi výhodami pre podnik, ktoré boli osobitne zrejmé v júli, a potenciálnym vynaložením štátnych zdrojov, ktoré bolo jasnejšie vymedzené v decembri. Podľa Komisie však nie je jednoduché jednoznačne určiť, či vyhlásenia z júla 2002 mohli byť aspoň potenciálne záväzkom na poskytnutie štátnych zdrojov. Téza, že vyhlásenia z júla 2002 predstavujú pomoc, „je teda novátorskou tézou, ale pravdepodobne nepodloženou [nie nepodloženou – *neoficiálny preklad*]“ (odôvodnenie 188). Komisia sa však domnievala, že nemá k dispozícii dostatok informácií, aby mohla preukázať existenciu pomoci na základe tejto tézy (odôvodnenie 189).

17. Komisia teda zamerala svoju analýzu na opatrenia prijaté od decembra 2002, ktoré boli oznámené Francúzskou republikou a v prípade ktorých Komisia konštatovala, že existencia záväzku poskytnutia štátnych zdrojov a zvýhodnenia je jasnejšia, „ak sa zohľadní dopad vyhlásení a predbežných opatrení na trhy“. Komisia ďalej poukázala na to, že návrh akcionárskej pôžičky z 20. decembra 2002 poskytuje spoločnosti FT zvýhodnenie, keďže jej umožňuje zvýšiť finančné prostriedky a uistiť trh o jej platobnej schopnosti. Aj keď zmluva o pôžičke nebola nikdy podpísaná, „samotná potenciálna existencia tejto pôžičky môže FT zvýhodniť, pretože na jej základe trh usúdil, že [FT] je finančne spoľahlivejš[ia]“ (odôvodnenie 194). Komisia konštatovala, že skutočnosť, že výhoda vyplýva zo štátneho záväzku, ktorého predmetom je potenciálny, ale nie okamžitý prevod štátnych zdrojov, nevylučuje, že táto výhoda bude poskytnutá zo štátnych zdrojov. Podľa Komisie „potenciálny dodatočný výdavok zo štátnych zdrojov vznikol oznámením o poskytnutí akcionárskej pôžičky spojeným s vytvorením podmienok na poskytnutie tejto pôžičky, čo vyvolalo na trhu zdanie, že k poskytnutiu pôžičky naozaj došlo, a takisto aj doručením FT zmluvy o pôžičke parafovanej a podpísanej ERAP-om“ (odôvodnenie 196).

18. Komisia dospela k záveru, že predmetné opatrenia predstavovali štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom. Vzhľadom na to, že jej dopad nebolo možné presne posúdiť, však dodržiavanie práva na obhajobu bránilo jej vymáhaniu. Okrem toho, keďže Komisia vykonala celkovú analýzu iných skutočností ako návrhu akcionárskej pôžičky z 20. decembra 2002 a otázka zlučiteľnosti takého správania s pravidlami štátnej pomoci bola novou otázkou, vymáhaniu pomoci bránila aj zásada ochrany legitímnej dôvery.

II – Napadnutý rozsudok

19. Francúzska republika, FT, spoločnosti Bouygues a Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (Francúzske združenie prevádzkovateľov sietí a telekomunikačných služieb) sa svojimi žalobami na Všeobecnom súde domáhali (úplného alebo čiastočného) zrušenia sporného rozhodnutia.

20. Všeobecný súd v napadnutom rozsudku po tom, čo uznal záujem jednotlivých žalobcov na konaní, preskúmal kvalifikáciu štátnej pomoci, ktorú vykonala Komisia v spornom rozhodnutí. V tejto súvislosti v bode 221 uviedol, že treba „v prvom rade preskúmať, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 a návrh akcionárskej pôžičky z decembra 2002, posudzované samostatne alebo ako celok, poskytli FT jednu alebo viacero výhod. V prípade kladného zistenia, treba v druhom rade posúdiť, či tieto prípadné výhody v prospech FT pochádzajú z poskytnutia štátnych prostriedkov. Napokon, v prípade kladného zistenia, treba preskúmať, či tieto prípadné výhody pochádzajúce zo štátnych prostriedkov boli poskytnuté v súlade s kritériom obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve“.

21. Pokiaľ ide po prvé o vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002, Všeobecný súd v bode 234 napadnutého rozsudku konštatoval, že „Komisia v [spornom] rozhodnutí dostatočne preukázala, že tieto vyhlásenia viedli k významnej výhode v prospech FT, lebo umožnili znovu získať dôveru zo strany finančných trhov, umožnili a uľahčili prístup FT k novým úverom potrebným na refinancovanie jej dlhov s krátkou dobou splatnosti vo výške 15 miliárd eur a znížili náklady na ne

a napokon prispeli k stabilizácii jej veľmi slabej finančnej situácie, ktorá sa v júni a júli 2002 podstatne zhoršila“. V nasledujúcom bode Všeobecný súd tiež konštatoval, že „Komisia nazhromaždila všetky dôkazy, na základe ktorých možno konštatovať, že v nadväznosti na vyhlásenie z 12. júla 2002 a nasledujúce vyhlásenia, ako aj oznámenie zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky, ratingové agentúry zachovali výhodnejšie hodnotenie FT, ako bolo hodnotenie, ktoré predtým urobili alebo mali v úmysle urobiť vzhľadom na jej nepriaznivú finančnú situáciu“. Všeobecný súd v bode 237 uznal, že „uvedené vyhlásenia… ako celok mali rozhodujúci vplyv na reakciu ratingových agentúr a že táto reakcia bola následne rozhodujúca pre prehodnotenie postavenia FT z pohľadu investorov a veriteľov, ako aj konanie subjektov na finančnom trhu, ktorí sa neskôr zúčastnili na refinancovaní FT“. Všeobecný súd v bode 240 dospel k záveru, že „kladný a stabilizačný vplyv na hodnotenie FT, ktorý priamo vyplýva z vyhlásení prijatých od júla 2002 a z vôle francúzskych orgánov, mal… nevyhnutne za následok poskytnutie finančnej výhody FT a posilnenie jej hospodárskej situácie. Toto jediné konštatovanie umožnilo Komisii dospieť k záveru, že FT bola poskytnutá výhoda v zmysle článku 87 ods. 1 ES, bez toho, aby ju musela kvalifikovať [kvantifikovať – *neoficiálny preklad*]“.

22. V bode 243 a nasl. napadnutého rozsudku Všeobecný súd ďalej skúmal, „či akcionárska pôžička, ktorá zostala len v štádiu návrhu zmluvy, ktorú FT nepodpísala a ktorá nebola nikdy vykonaná, poskytla FT dodatočnú a individuálnu výhodu v porovnaní s výhodou opísanou v bodoch 235 až 237 [napadnutého rozsudku]“. V bode 244 Všeobecný súd odkázal na odôvodnenie 194 sporného rozhodnutia, „podľa ktorého zmluva o akcionárskej pôžičke aj napriek skutočnosti, že nebola nikdy podpísaná zo strany FT, a teda ani vykonaná, poskytla FT výhodu, pretože jej umožni[l]a zvýšiť jej finančné prostriedky, uistiť trhy, pokiaľ ide o jej platobnú schopnosť, a ovplyvniť tak úverové podmienky FT“, pričom uviedol, že z tohto odôvodnenia vyplýva, že „samotná potenciálna existencia tejto pôžičky [mohla] FT zvýhodniť, pretože na jej základe trh usúdil, že je… finančne spoľahlivejš[ia]“. V bode 245 Všeobecný súd poznamenal, že „v rozsahu, v akom Komisia stotožnila takto opísanú výhodu s účinkom ubezpečujúcim trh a s domnienkou tretích osôb o poskytnutí akcionárskej pôžičky v prospech FT, táto výhoda je zjavne ťažko odlíšiteľná od tej, ktorá vyplýva z vyhlásení prijatých od júla 2002, a osobitne od výhody súvisiacej s oznámením zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky, ktorá mala už podobný vplyv na finančné trhy a spôsobila zlepšenie úverových podmienok pre FT“. V nasledujúcom bode Všeobecný súd vysvetlil, že „zdá sa… vylúčené, aby návrh akcionárskej pôžičky, ktorý bol predmetom zmluvy podpísanej, parafovanej a zaslanej zo strany ERAP-u spoločnosti FT, mal rovnako ako jeho oznámenie zo 4. decembra 2002, rovnaký alebo aspoň podobný vplyv na trhy“, keďže „zaslanie zmluvy o akcionárskom úvere ERAP-om spoločnosti FT 20. decembra 2002, nebolo verejnosti sprístupnené samostatne a navyše od [nad rámec – *neoficiálny preklad*] oznámenia o návrhu akcionárskeho úveru zo 4. decembra 2002“.

23. V bodoch 251 až 256 napadnutého rozsudku Všeobecný súd skúmal, či Komisia „z právneho hľadiska dostatočne určila [dostatočne preukázala – *neoficiálny preklad*], že len možnosť FT využiť jednostranne a nepodmienene úverovú linku vo výške 9 miliárd eur, ktorá bola predmetom návrhu akcionárskej pôžičky, je výhodou v jej prospech, hoci návrh zmluvy nebol ňou nikdy podpísaný ani vykonaný“. Podľa Všeobecného súdu totiž zo sporného rozhodnutia „s minimálnou požadovanou jasnosťou a presnosťou“ vyplýva, že Komisia zohľadnila takú dodatočnú a odlišnú výhodu v porovnaní s výhodou opísanou bodoch 235 až 237 uvedeného rozsudku vyplývajúcu z „vyhlásení prijatých od júla 2002“ a z oznámenia zo 4. decembra 2002 (body 248 až 250). Všeobecný súd v závere svojej analýzy dospel k záveru, že takýto dôkaz chýba, keďže Komisia neskúmala, či vzhľadom na podmienky upravujúce vykonanie dotknutej zmluvy o úvere táto zmluva mala konkrétne výhodné hospodárske účinky pre spoločnosť FT (bod 257).

24. V bode 262 a nasl. napadnutého rozsudku sa Všeobecný súd zaoberal otázkou, či predtým konštatované výhody vyplývajú z prevodu štátnych prostriedkov. Najprv zamietol tvrdenie spoločností Bouygues, že taký prevod vyplýva z vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002, z dôvodu otvorenej, nepresnej a podmienenej povahy týchto vyhlásení a z dôvodu, že nebolo preukázané, že spĺňali „podmienky jednostranného právne záväzného záväzku zo strany Francúzska, urobeného len prostredníctvom listu oznamujúceho úmysel uskutočniť prevod štátnych prostriedkov v zmysle článku 87 ods. 1 ES“ (body 268 až 289).

25. Všeobecný súd ďalej skúmal, či je preukázaný prevod štátnych prostriedkov, pokiaľ ide jednak o oznámenie zo 4. decembra 2002 a jednak o návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002.

26. Pokiaľ ide o oznámenie zo 4. decembra 2002, Všeobecný súd konštatoval, že ani Komisia, ani spoločnosti Bouygues netvrdili, že toto oznámenie obsahovalo z hľadiska francúzskeho správneho alebo občianskeho práva prevod štátnych prostriedkov, a preto mu neprislúchalo preskúmať túto otázku (body 293 až 295). V bode 296 Všeobecný súd dodal, že „v každom prípade prevod štátnych prostriedkov vyplývajúci z oznámenia zo 4. decembra 2002 môže spočívať len vo výhode otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ktorú toto oznámenie výslovne predpokladalo. Na jednej strane, ako bolo spomenuté v bode 292 [napadnutého rozsudku], Komisia túto výhodu v [spornom] rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočne necharakterizovala. Na druhej strane táto výhoda je odlišná od výhody vyplývajúcej z vyhlásení prijatých od júla 2002, ako je uvedená v [spornom] rozhodnutí (pozri bod 243 a nasl. [napadnutého rozsudku]), bez toho, aby tým bola dotknutá otázka, či táto posledná uvedená výhoda spočíva v zlepšení podmienok refinancovania FT a/alebo v prípadnom zvýšení kurzu jej akcií a obligácií“. V nasledujúcom bode Všeobecný súd uviedol, že „požiadavka spojitosti medzi zistenou výhodou a prevodom štátnych prostriedkov… predpokladá, že táto výhoda zodpovedá rovnakému záväzku zaťažujúcemu štátny rozpočet… V prejednávanej veci to však tak nie je, pokiaľ ide o vzťah medzi výhodou uvedenou v [spornom] rozhodnutí, vyplývajúcou jednak z vyhlásení prijatých od júla 2002, a jednak z údajného prevodu verejných prostriedkov, ktorý spočíva v otvorení úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ako bola plánovaná v oznámení zo 4. decembra 2002 o návrhu akcionárskej pôžičky“. Všeobecný súd preto dospel k záveru, že Komisia nepreukázala, že predmetné oznámenie zahŕňalo prevod štátnych prostriedkov.

27. Pokiaľ ide o návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002, Všeobecný súd len konštatoval, že „vzhľadom na to, že Komisia v [spornom] rozhodnutí dostatočne neurčila [nepreukázala – *neoficiálny preklad*] výhodu vyplývajúcu zo zmluvnej ponuky ako takej (pozri body [254 až 257 napadnutého rozsudku]), Všeobecný súd už vôbec nemôže dospieť k záveru o existencii prevodu štátnych prostriedkov súvisiaceho s touto výhodou“ (bod 299).

28. Všeobecný súd sa napokon zaoberal otázkou, či „Komisia na základe svojho všeobecného prístupu (pozri bod 266 [napadnutého rozsudku]) bola oprávnená posúdiť vyhlásenia prijaté od júla 2002 spolu s oznámením o návrhu akcionárskej pôžičky a zaslaním zmluvy o akcionárskej pôžičke, aby dospela k záveru, že kritérium prevodu štátnych prostriedkov bolo v prejednávanej veci splnené“ (body 302 až 309). Na základe tohto preskúmania Všeobecný súd dospel k záveru, že „hoci je Komisia oprávnená zohľadniť všetky udalosti, ktoré predchádzali a ovplyvnili konečné rozhodnutie, ktoré Francúzsko prijalo v decembri 2002 na podporu FT prostredníctvom akcionárskej pôžičky, aby mohla charakterizovať výhodu, nepodarilo sa jej však preukázať existenciu prevodu štátnych prostriedkov, ktorý by súvisel s touto výhodou“.

III – Konanie pred Súdnym dvorom a návrhy účastníkov konania

29. Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 4. augusta 2010 spoločnosti Bouygues podali odvolanie proti napadnutému rozsudku (vec C-399/10 P). Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 5. augusta 2010 Komisia tiež podala odvolanie proti tomuto rozsudku (vec C-401/10 P). Uznesením predsedu Súdneho dvora z 28. februára 2011 sa vyhovelo návrhom Dánskeho kráľovstva a Spolkovej republiky Nemecko na ich vstup ako vedľajších účastníkov do konania vo veci C-399/10 P na podporu jednak Komisie a jednak Francúzskej republiky. Dánske kráľovstvo následne vzalo späť svoj návrh na vstup do konania ako vedľajší účastník. Uznesením predsedu Súdneho dvora z 8. septembra 2011 boli veci C-399/10 P a C-401/10 P spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

30. Spoločnosti Bouygues vo veci C-399/10 P navrhujú, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok; rozhodol vo veci samej a jednak čiastočne zrušil článok 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia implicitne, ale nevyhnutne odmietla kvalifikovať vyhlásenia Francúzskej republiky z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 ako štátnu pomoc, a jednak zrušil článok 2 tohto rozhodnutia; subsidiárne pre prípad, ak by Súdny dvor konštatoval, že stav konania nedovoľuje vydať konečný rozsudok, aby vrátil vec Všeobecnému súdu na nové rozhodnutie a uložil Komisii, spoločnosti FT, Francúzskej republike a Spolkovej republike Nemecko povinnosť nahradiť trovy konania. Vo veci C-401/10 P spoločnosti Bouygues odkazujú na návrhy uvedené vo svojom odvolaní.

31. Komisia vo veci C-401/10 P navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom ním bol zrušený článok 1 sporného rozhodnutia a bolo rozhodnuté, že Komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Francúzskej republike a spoločnosti FT vo veciach T-425/04 a T-444/04, vrátil vec Všeobecnému súdu na nové prejednanie a rozhodol, že o trovách konania sa rozhodne neskôr. Vo veci C-399/10 P sa Komisia stotožňuje s návrhmi spoločností Bouygues s výnimkou návrhov na zrušenie článku 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia implicitne, ale nevyhnutne odmietla kvalifikovať vyhlásenia Francúzskej republiky z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 ako štátnu pomoc, ako aj na zrušenie článku 2 tohto rozhodnutia a na uloženie povinnosti Komisie znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania, ktoré vznikli spoločnostiam Bouygues.

32. FT a Francúzska republika navrhujú, aby Súdny dvor zamietol odvolania podané spoločnosťami Bouygues a Komisiou alebo vrátil vec Všeobecnému súdu. Pre prípad, ak by Súdny dvor zrušil rozsudok a odmietol vrátiť vec Všeobecnému súdu, FT a Francúzska republika navrhujú, aby Súdny dvor v celom rozsahu alebo sčasti vyhovel ich návrhom v prvom stupni a uložil spoločnostiam Bouygues a Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

33. Spolková republika Nemecko podporuje návrhy Francúzskej republiky a tiež navrhuje, aby Súdny dvor uložil spoločnostiam Bouygues a Komisii povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré vznikli vedľajším účastníkom konania.

IV – O odvolaniach

34. Na podporu svojho odvolania vo veci C-399/10 P spoločnosti Bouygues uvádzajú dva odvolacie dôvody, pričom prvý z nich je založený na nesprávnom posúdení pri kvalifikácii vyhlásení Francúzskej republiky z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 ako pomoci a druhý na nesprávnom posúdení pri kvalifikácii akcionárskej pôžičky poskytnutej Francúzskou republikou spoločnosti FT vo forme otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur v decembri 2002 ako pomoci.

35. Komisia v rámci svojho odvolania vo veci C-401/10 P uvádza tri odvolacie dôvody. Prvý je založený na rozpornosti odôvodnenia napadnutého rozsudku, druhý sa týka údajného nesprávneho právneho posúdenia pri výklade článku 87 ods. 1 ES a tretí nastoľuje otázku skreslenia sporného rozhodnutia.

A – *O výhradách založených na porušení článku 87 ods. 1 ES*

36. V nasledujúcich bodoch preskúmam najprv výhrady vznesené spoločnosťami Bouygues v rámci ich prvého odvolacieho dôvodu založeného na tom, že Všeobecný súd nesprávne odmietol kvalifikovať vyhlásenia Francúzskej republiky z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 ako pomoc, a následne spoločne preskúmam výhrady uvedené spoločnosťami Bouygues v rámci ich druhého odvolacieho dôvodu a Komisiou v rámci jej druhého odvolacieho dôvodu týkajúce sa kvalifikácie akcionárskej pôžičky poskytnutej Francúzskou republikou spoločnosti FT ako pomoci. Keďže podmienka financovania pomoci zo štátnych prostriedkov je ústrednou témou vyjadrení účastníkov konania, je vhodné pred preskúmaním uvedených výhrad v krátkosti pripomenúť judikatúru týkajúcu sa tejto oblasti.

1. Pripomenutie judikatúry týkajúcej sa podmienky financovania pomoci zo štátnych prostriedkov

37. Podľa ustálenej judikatúry patrí vynaloženie štátnych prostriedkov medzi podmienky, ktorými sa vyznačuje pomoc, ktorá teda musí zahŕňať záťaž pre štátny rozpočet.

38. Hoci za súčasného stavu vývoja práva štátnej pomoci ide o uznanú zásadu, nebolo to tak vždy a Súdny dvor v prvej fáze svojej judikatúry skôr hľadal štátny pôvod opatrenia *alternatívne* vo verejnoprávnej povahe prostriedkov použitých na jeho financovanie *alebo* v jeho pripísateľnosti štátu [2]. Súdny dvor v rozsudku z roku 1985, v ktorom mal posúdiť, či príspevok pre poľnohospodárov financovaný z prevádzkového prebytku francúzskej Caisse nationale de crédit agricole predstavuje pomoc, výslovne konštatoval, že „pomoc nemusí byť nevyhnutne financovaná zo štátnych prostriedkov na to, aby sa považovala za štátnu pomoc“ [3]. O niekoľko rokov neskôr Súdny dvor potvrdil tento prístup v rozsudku Kwekerij van der Kooy a i./Komisia [4] a v roku 1988 v rozsudku týkajúcom sa kvalifikácie úrokovej úľavy na vývozné úvery poskytovanej gréckymi orgánmi prostredníctvom Gréckej banky ako pomoci [5] Súdny dvor označil uvedený prístup za „ustálenú judikatúru“ [6]. V prospech výkladu článku 92 Zmluvy ES v tom zmysle, že verejné financovanie pomoci nie je nevyhnutnou podmienkou na kvalifikáciu opatrenia, ktoré možno nesporne pripísať štátu, ako pomoci sa vyslovili aj viacerí generálni advokáti. [7]

2 — Tento prístup bol založený na tom, že v spojení „pomoc poskytovaná členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov“ obsiahnutom v bývalom článku 92 ods. 1 Zmluvy EHS (zmenený na článok 92 ods. 1 Zmluvy ES, ďalej zmenený na článok 87 ods. 1 ES, teraz článok 107 ZFEÚ): bola použitá vylučovacia spojka „alebo“: k tomu pozri MEROLA, M.: Le critère de l'utilisation des ressources publiques. In: *Les aides d'État*. Éditions de l'Université Libre de Bruxelles, 2005, s. 15.

3 — Rozsudok z 30. januára 1985, Komisia/Francúzsko (290/83 Zb. s. 439, bod 14). Hoci v uvedenej veci bolo nepochybné, že o opatrení sa rozhodlo na podnet orgánov verejnej moci, a teda toto opatrenie bolo možné pripísať štátu, francúzska vláda tvrdila, že prebytky použité na financovanie príspevku boli finančným výnosom bankovej správy súkromných úspor a nie štátnych prostriedkov.

4 — Rozsudok z 2. februára 1988 (67/85, 68/85 a 70/85, Zb. s. 219, body 32 až 38). Vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, išlo o to, že Holandsko uplatňovalo zvýhodnenú tarifu zemného plynu, ktorá zvýhodňovala určitú skupinu používateľov vymedzenú výrobcami plynu, medzi ktorých patrila Gasunie, súkromnoprávna spoločnosť, v ktorej Holandské kráľovstvo priamo alebo nepriamo vlastnilo 50 % základného imania. Súdny dvor po tom, čo vzhľadom na štruktúru akcionárov spoločnosti Gasunie preukázal, že určovanie uvedenej tarify bolo výsledkom konania pripísateľného Holandskému kráľovstvu, konštatoval, že „toto samotné konštatovanie odôvodňuje záver, že určovanie spornej tarify… môže spadať pod pojem štátna pomoc poskytnutá členským štátom v zmysle článku 92 Zmluvy“.

5 — Rozsudok zo 7. júna 1988, Grécko/Komisia (57/86, Zb. s. 2855, bod 12).

6 — Treba však poznamenať, že už v tom čase Súdny dvor dvakrát vylúčil existenciu pomoci po tom, čo konštatoval, že výhody neboli poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov: pozri rozsudky z 24. januára 1978, van Tiggele (82/77, Zb. s. 25, bod 24), a z 13. októbra 1982, Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor Will a i. (213/81 až 215/81, Zb. s. 3583, bod 22).

7 — Pozri návrhy, ktoré predniesli generálny advokát VerLoren van Themaat vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor Will a i., už citovaný; generálny advokát Slynn vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Grécko/Komisia, už citovaný, a generálny advokát Darmon vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 17. marca 1993, Sloman Neptun (C-72/91 a C-73/91, Zb. s. I-887). Z novších návrhov pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Poiares Maduro vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 23. marca 2006, Enirisorse (C-237/04, Zb. s. I-2843), body 44 až 53.

39. V rozsudku Sloman Neptun [8] však Súdny dvor zaujal úplne opačné stanovisko. Súdny dvor zamietol tvrdenie Komisie, ktorá sa opierala o vyššie uvedenú judikatúru, a v rozpore s návrhmi, ktoré predniesol generálny advokát Darmon, v uvedenom rozsudku konštatoval, že „za pomoc v zmysle článku 92 ods. 1 Zmluvy sa majú považovať len výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov“ a že „zo samotného znenia tohto ustanovenia vyplýva…, že výhody poskytnuté z iných ako štátnych prostriedkov nespadajú do pôsobnosti predmetných ustanovení“ [9]. Tento trend bol potvrdený v rozsudku Kirsammer-Hack [10], ktorý sa tiež týkal oblasti sociálneho zákonodarstva. Súdny dvor sa následne sústavne pridržiaval tohto prístupu. [11] Vo veci PreussenElektra [12] Komisia otvorene vyzvala Súdny dvor, aby prehodnotil svoju judikatúru, najmä vzhľadom na nedávny vývoj právneho poriadku Spoločenstva, ale Súdny dvor na túto výzvu nereagoval [13].

40. Hoci výhoda poskytnutá jednému alebo viacerým podnikom musí byť financovaná zo štátnych prostriedkov, aby ju bolo možné považovať za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, podľa ustálenej judikatúry nie je potrebné vo všetkých prípadoch preukázať, že došlo k prevodu takých prostriedkov. [14] Vzdanie sa príjmov štátu, aj keď nemá za následok priamy prevod verejných prostriedkov, môže tiež predstavovať pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ. [15] Súdny dvor už rozhodol, že podmienku financovania zo štátnych prostriedkov môže spĺňať oslobodenie od dane alebo poskytnutie daňovej úľavy [16], odklad zaplatenia dane a za určitých podmienok poskytnutie úľav na úhradu odvodov na sociálne zabezpečenie podniku inštitúciou poverenou ich vyberaním na základe voľnej úvahy [17], dodávka tovarov a služieb za zvýhodnených podmienok [18], ako aj účinné vzdanie sa verejných pohľadávok alebo oslobodenie od povinnosti zaplatenia pokút alebo iných peňažných sankcií [19].

41. V rozsudku Ecotrade Súdny dvor navyše uznal, že z poskytnutia štátnej záruky môže vyplývať „dodatočná záťaž pre orgány verejnej moci“ [20], pričom spoločnosti Bouygues sa výslovne odvolávajú na tento prípad v súvislosti s vyhláseniami z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002. V tejto súvislosti pripomínam, že Komisia vo svojom oznámení o štátnej pomoci vo forme záruk (ďalej len „oznámenie o pomoci vo forme záruk“) [21] v súvislosti s otázkou vynaloženia verejných prostriedkov „v snahe predísť akýmkoľvek pochybnostiam“ uvádza, že keď skutočnosť, že riziko znáša štát, nie je

8 — Už citovaný rozsudok.

9 — Súdny dvor v bode 19 spresnil, že „rozlíšenie pomoci poskytnutej štátom a pomoci poskytnutej zo štátnych prostriedkov má zabezpečiť, aby pod pojem pomoc patrila nielen pomoc priamo poskytnutá štátom, ale aj pomoc poskytnutá verejnoprávnymi alebo súkromnoprávnymi subjektmi určenými alebo zriadenými štátom“. V neskoršom rozsudku Súdny dvor uviedol, že podmienka prevodu štátnych prostriedkov nenahrádza podmienku pripísateľnosti výhod poskytnutých príjemcom predmetných opatrení štátu, ale ju dopĺňa: rozsudok zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia (C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 24).

10 — Rozsudok z 30. novembra 1993 (C-189/91, Zb. s. I-6185).

11 — Pozri rozsudok z 1. decembra 1998, Ecotrade (C-200/97, Zb. s. I-7907, bod 36), v ktorom sa posudzovala otázka, či taliansky zákon o zavedení postupu mimoriadnej správy veľkých podnikov v kríze, ktorý sa odchyľoval od všeobecných predpisov týkajúcich sa konkurzu, zahŕňal prvky pomoci, a rozsudok zo 17. júna 1999, Piaggio (C-295/97, Zb. s. I-3735), ktorý sa týkal toho istého talianskeho zákona. V tom istom zmysle judikatúry, aj keď s určitými rozdielmi v použitej argumentácii, pozri tiež rozsudok zo 7. mája 1998, Viscido a i. (C-52/97 až C-54/97, Zb. s. I-2629).

12 — Rozsudok z 13. marca 2001 (C-379/98, Zb. s. I-2099).

13 — Je zaujímavé poznamenať, že vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok PreussenElektra, už citovaný, náklady na predmetné opatrenie niesli najmä súkromné hospodárske subjekty pôsobiace na tom istom trhu ako príjemcovia pomoci, v dôsledku čoho dochádzalo aj k skresleniu hospodárskej súťaže.

14 — Rozsudky z 15. marca 1994, Banco Exterior de España (C-387/92, Zb. s. I-877, bod 14); z 27. júna 2000, Komisia/Portugalsko (C-404/97, Zb. s. I-4897, bod 45), a Francúzsko/Komisia, už citovaný (bod 36).

15 — Pozri najmä rozsudky Banco Exterior de España, už citovaný (bod 14), a z 19. mája 1999, Taliansko/Komisia (C-6/97, Zb. s. I-2981, bod 16).

16 — Pozri rozsudky Banco Exterior de España, už citovaný (bod 14);
Taliansko/Komisia, už citovaný (bod 16), ako aj z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia (C-156/98, Zb. s. I-6857, body 26 a 27).

17 — Rozsudok z 29. júla 1999, DM Transport (C-256/97, Zb. s. I-3913).

18 — Rozsudok z 11. júla 1996, SFEI a i. (C-39/94, Zb. s. I-3547, bod 59).

19 — Rozsudok Piaggio, už citovaný (body 41 a 42).

20 — Pozri rozsudok z 1. decembra 1998, Ecotrade (C-200/97, Zb. s. I-7907, bod 43). Pozri rozsudok Ecotrade, už citovaný (bod 43). Pozri tiež rozsudok Súdneho dvora z 27. júna 2000, Komisia/Portugalsko (C-404/97, Zb. s. I-4897), a rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. júna 2000, EPAC/Komisia (T-204/97 a T-270/97, Zb. s. II-2267), v ktorom Súd prvého stupňa uviedol, že „poskytnutie štátnej záruky nemôže nepodliehať zákazu podľa článku 92 Zmluvy len preto, lebo táto výhoda nebola poskytnutá prijímajúcemu podniku okamžitým a určitým uvoľnením štátnych prostriedkov“ (bod 81).

21 — Ú. v. EÚ C 155, 2008, s. 10.

kompenzovaná primeraným poplatkom, „je to výhoda pre podnik a strata štátnych prostriedkov“. Pomoc sa teda poskytne „v momente, keď sa poskytne záruka, nie vtedy, keď sa záruka uplatní alebo keď sa realizujú platby podľa podmienok záruky,“ a existuje, aj keď „štát nikdy nerealizuje žiadne platby na základe záruky“ [22]. Použitie verejných prostriedkov teda nevyplýva z budúceho a neistého výdavku, ktorý by v prípade uplatnenia záruky znášal štátny rozpočet, ale z toho, že štát *bez primeraného protiplnenia prevezme riziko takejto straty*, čo podľa Komisie predstavuje skutočný ušlý zisk. Konkrétne kombinácia týchto dvoch prvkov – prevzatia rizika a neexistencie zodpovedajúcej prémie – vedie k mobilizácii verejných prostriedkov v prípade záruky. [23]

42. Napokon je potrebné pripomenúť, že ako spoločnosti Bouygues správne zdôraznili, v už citovanej veci Ecotrade Súdny dvor uznal, že aj *budúca a potenciálna záťaž* pre orgány verejnej moci môže stačiť na splnenie podmienky použitia štátnych prostriedkov. [24]

2. O kvalifikácii vyhlásení Francúzskej republiky z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 ako pomoci (prvý odvolací dôvod vo veci C-399/10 P)

43. Svojím prvým odvolacím dôvodom spoločnosti Bouygues vytýkajú Všeobecnému súdu, že nesprávne odmietol kvalifikáciu vyhlásení Francúzskej republiky z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 ako pomoci. Tento odvolací dôvod sa delí na tri časti. V rámci prvej časti spoločnosti Bouygues vytýkajú Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho posúdenia, pokiaľ ide o vymedzenie podmienok požadovaných na to, aby vyhlásenie o podpore mohlo zahrnovať záväzok poskytnúť štátne prostriedky [pozri bod a) nižšie]. V rámci druhej časti namietajú skreslenie pravidiel vnútroštátneho práva predložených Komisii [pozri bod b) nižšie]. Napokon spoločnosti Bouygues v rámci tretej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu namietajú nesprávnu kvalifikáciu, ktorej sa Všeobecný súd dopustil, keď odmietol zohľadniť v súvislosti s použitím verejných prostriedkov hospodárske účinky súvisiace s očakávaním vyvolaným vyhláseniami štátu [pozri bod c) nižšie].

a) O nesprávnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd údajne dopustil v súvislosti s vymedzením podmienok požadovaných na to, aby vyhlásenie o podpore štátu mohlo zahrnovať použitie verejných prostriedkov (prvá časť prvého odvolacieho dôvodu vo veci C-399/10 P)

44. V rámci prvej časti svojho prvého odvolacieho dôvodu spoločnosti Bouygues bez toho, aby spochybňovali podmienku financovania pomoci zo štátnych prostriedkov ako takú, napádajú požiadavky, ktorým Všeobecný súd podriadil preukázanie splnenia tejto podmienky, pokiaľ ide o vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002. Po prvé Všeobecný súd na základe budúcej a neistej povahy rizika mobilizácie verejných prostriedkov nesprávne konštatoval, že uvedené vyhlásenia nepredstavujú pomoc. Po druhé na rozdiel od toho, čo tvrdí Všeobecný súd, neurčitá povaha spôsobov zásahu štátu, ako aj zaručenej sumy nie je rozhodujúcim faktorom na vylúčenie záväzku poskytnúť štátne prostriedky, keďže pojem záruka nie je obmedzený na klasické zábezpeky stanovené a upravené vo vnútroštátnom práve. Spoločnosti Bouygues napokon tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne považoval právne záväzný záväzok štátu za nevyhnutný na preukázanie použitia verejných prostriedkov.

22 — Pozri v tomto zmysle rozsudok.

23 — Podľa mojich vedomostí sa Súdny dvor k tejto otázke ešte výslovne nevyjadril (pozri však rozsudok z 8. decembra 2011, Residex Capital IV, C-275/10, Zb. s. I-13043, v ktorom Súdny dvor – rovnako ako oznámenie o pomoci vo forme záruk – identifikoval prvok pomoci v nižších finančných nákladoch, ktoré znáša príjemca štátnej záruky, v porovnaní s nákladmi, ktoré by znášal, ak by si musel zaobstarať financovanie alebo záruku za trhové ceny. Pokiaľ ide o Súd prvého stupňa, pozri rozsudok EPAC/Komisia, už citovaný (body 80 a 81). Pozri tiež novší rozsudok Súdu prvého stupňa z 19. októbra 2005, Freistaat Thüringen/Komisia (T-318/00, Zb. s. II-4179, bod 125), a rozsudok Všeobecného súdu z 10. novembra 2011, Elliniki Nafpigokataskevastiki a i./Komisia (T-384/08, Zb. s. II-380*, bod 92, ktorý odkazuje na bod 80 už citovaného rozsudku EPAC/Komisia).

24 — Súdny dvor totiž v bode 41 tohto rozsudku uznal, že „vzhľadom na prednostné postavenie pohľadávok súvisiacich s pokračovaním hospodárskej činnosti“ oprávnenie pokračovať v činnosti udelené podnikom, na ktoré sa vzťahoval postup mimoriadnej správy, „mohlo spôsobiť dodatočnú záťaž pre orgány verejnej moci, ak by sa skutočne preukázalo, že štát alebo orgány verejnej moci patria medzi hlavných veriteľov podniku, ktorý sa nachádza v ťažkostiach“.

45. Vyššie uvedené výhrady smerujú proti bodom 279 a 280 napadnutého rozsudku. V bode 279 Všeobecný súd po analýze povahy vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 (body 272 až 278 napadnutého rozsudku) dospel k záveru, že „[tieto vyhlásenia] z dôvodu ich otvorenej, nepresnej a podmienenej povahy, osobitne pokiaľ ide o povahu, rozsah a podmienky prípadného zásahu štátu v prospech FT…, [nemožno] stotožniť so štátnou zárukou alebo vykladať ako vyjadrenie neodvolateľného záväzku poskytnúť presnú finančnú pomoc v prospech FT“. Všeobecný súd v nasledujúcom v bode ďalej uviedol, že „presný, nepodmienený a neodvolateľný záväzok poskytnúť štátne prostriedky zo strany Francúzska predpokladá, že tieto vyhlásenia výslovne spresnia buď presnú výšku investície, alebo konkrétne dlhy, na ktoré poskytuje záruku, alebo prinajmenšom predbežne stanovený finančný rámec, akým je úverová linka v určitej výške, ako aj podmienky poskytnutia plánovanej pomoci“.

46. Na úvod poukazujem na to, že tvrdenia Všeobecného súdu uvedené v predchádzajúcom bode vychádzajú z kontextu analýzy vykonanej z hľadiska relevantného vnútroštátneho práva, ktorej sa Všeobecný súd venoval len v bode 283 a nasl. napadnutého rozsudku. Priznávam, že tento postup Všeobecného súdu spočívajúci v analýze otázky, či vyhlásenie o podpore štátu predstavuje právne záväzný záväzok, ktorý môže viesť k mobilizácii verejných prostriedkov, bez odkazu na relevantné ustanovenia uplatniteľného vnútroštátneho práva, považujem za zarážajúci.

47. Okrem toho, aj keby takáto analýza bola prípustná, mám tiež vecné výhrady voči podmienkam stanoveným Všeobecným súdom v bode 280 napadnutého rozsudku. Považujem ich totiž za neprimerane reštriktívne, keďže vedú k vylúčeniu možnosti, aby prevod verejných prostriedkov spôsobovalo akékoľvek podporné opatrenie, ktorého hospodárske účinky možno stotožniť s účinkami štátnej záruky,[25] ale ktorého presný rozsah z hľadiska finančného rizika pre verejný rozpočet v čase prijatia uvedeného opatrenia ešte nemožno zmerať[26], a to *aj vtedy, keď podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva takého opatrenie zakladá pre štát právne záväzný záväzok*. Takéto zásadné vylúčenie nepovažujem za odôvodnené najmä vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej je pri kvalifikácii opatrenia ako štátnej pomoci potrebné zohľadniť účinky, ktoré toto opatrenie môže vyvolať.[27]

48. Napriek tomu nepovažujem za nevyhnuté ďalej skúmať túto otázku. Všeobecný súd totiž zamietol tvrdenie spoločností Bouygues, že vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 predstavujú štátnu pomoc, v podstate na základe iných dôvodov, ako sú dôvody uvedené v bodoch 279 a 280 napadnutého rozsudku. Keďže ako vysvetlím ďalej, zastávam názor, že výhrady vznesené

25 — Možno spomenúť napríklad implicitné záruky vyplývajúce z osobitného právneho režimu uplatniteľného na príjemcu alebo aj vyhlásenia o zámere alebo patronátne vyhlásenia. V tejto súvislosti poukazujem na to, že v zmysle oznámenia o pomoci vo forme záruk pojem „záruka“ na účely uplatňovania tohto oznámenia zahŕňa „každé podporné opatrenie, ktorého hospodárske účinky sú rovnocenné hospodárskym účinkom záruky“ a ktoré vyplývajú buď z ustanovenia vnútroštátneho práva, alebo z konania správneho orgánu. Komisia tak rozlišuje okrem iného záruky pochádzajúce zo „zmluvného zdroja“ alebo z „iného právneho zdroja“ vo vzťahu k „zárukám, ktorých forma je menej viditeľná“, pričom ako príklad uvádza „záväzky uskutočnené v ústnej forme“.

26 — Mimochodom poznamenávam, že podmienky uvedené v bode 280 napadnutého rozsudku, ktoré vyžadujú, aby rozsah poskytnutej záruky bolo možné v čase jej poskytnutia zmerať, sú uvedené medzi podmienkami vymenovanými v bode 3.2 oznámenia o pomoci vo forme záruk, ktoré musia byť splnené, aby bola dodržaná zásada súkromného investora v trhovom hospodárstve. Inak povedané, pokiaľ neexistujú rovnaké podmienky týkajúce sa vymedzenia finančného rámca podporného opatrenia, Komisia sa domnieva, že opatrenie môže predstavovať pomoc, zatiaľ čo Všeobecný súd zastáva názor, že toto opatrenie nespadá do pôsobnosti článku 107 ZFEÚ, keďže nie je preukázaný záväzok poskytnúť štátne prostriedky.

27 — Rozsudky z 2. júla 1974, Taliansko/Komisia (173/73, Zb. s. 709, bod 27); z 24. februára 1987, Deufil/Komisia (310/85, Zb. s. 901, bod 8), a z 26. septembra 1996, Francúzsko/Komisia (C-241/94, Zb. s. I-4551, bod 20). Pokiaľ ide konkrétnejšie o formu štátnej podpory, pozri rozsudky zo 14. novembra 1984, Intermills/Komisia, 323/82, Zb. s. 3809, bod 31; z 3. októbra 1991, Taliansko/Komisia, C-261/89, Zb. s. I-4437, bod 8, a Nemecko/Komisia, už citovaný, bod 25. Táto neexistencia formalizmu sa navyše odráža aj v samotnom pojme štátne prostriedky, ktorý podľa Súdneho dvora „zahŕňa všetky peňažné prostriedky, ktoré môžu orgány verejnej moci účinne použiť na podporu podnikov“ – pozri rozsudok zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, už citovaný (bod 37), v ktorom mala široká definícia, ktorú poskytol Súdny dvor, zahŕňať finančné prostriedky verejnoprávnych podnikov, ktoré síce neboli stále vo vlastníctve štátnej pokladnice, ale sústavne sa nachádzali pod verejnou kontrolou.

spoločnosťami Bouygues voči týmto dôvodom treba v celom rozsahu zamietnuť, aj keby som dospel k záveru, že Všeobecný súd sa v bode 280 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, takéto nesprávne právne posúdenie by samo osebe nepostačovalo na zrušenie napadnutého rozsudku.

49. Prejdem teda k analýze výhrad vznesených spoločnosťami Bouygues voči odôvodneniu napadnutého rozsudku, ktorým Všeobecný súd jednak na základe pravidiel francúzskeho občianskeho a správneho práva vylúčil, že vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 mali za následok vznik právne záväzného záväzku štátu [pozri bod b) nižšie], a jednak vylúčil, že uvedené vyhlásenia mohli zahŕňať záväzok poskytnúť štátne prostriedky aj v prípade neexistencie akéhokoľvek právneho záväzku [pozri bod c) nižšie].

b) O údajnom skreslení pravidiel vnútroštátneho práva predložených Komisii (druhá časť prvého odvolacieho dôvodu vo veci C-399/10 P)

50. Spoločnosti Bouygues tvrdia, že Všeobecný súd na základe skreslenia pravidiel vnútroštátneho práva, ktoré mu boli predložené, rozhodol, že niektoré prvky vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002, najmä nepresnosť, nejasnosť a nejednoznačnosť, pokiaľ ide o prostriedky, ktoré sa mali použiť na vyriešenie problémov financovania spoločnosti FT, podmienená povaha vzniku finančných ťažkostí spoločnosti FT, ako aj skutočnosť, že tieto vyhlásenia smerovali do budúcnosti, bránili uznaniu právneho záväzku štátu vo francúzskom občianskom alebo správnom práve.

51. Pripomínam, že Súdny dvor sa nedávno vyjadril k obmedzeniam preskúmania, ktoré vykonáva v rámci odvolacieho konania, týkajúceho sa konštatovaní Všeobecného súdu v súvislosti s vnútroštátnym právom členského štátu.[28] Súdny dvor najmä uviedol, že „má právomoc preskúmať v prvom rade, či [Všeobecný súd] na základe dokumentov a procesných materiálov, ktoré mu boli predložené, neskreslil znenie dotknutých vnútroštátnych ustanovení alebo s nimi súvisiacu vnútroštátnu judikatúru či dokonca diela právnej náuky, ktoré sa ich týkajú, ďalej či [Všeobecný súd] v súvislosti s týmito dôkazmi nedospel ku konštatovaniu, ktoré zjavne odporuje ich obsahu, a nakoniec či [Všeobecný súd] s cieľom spochybniť dotknutú vnútroštátnu právnu úpravu [s cieľom zistiť obsah dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy – *neoficiálny preklad*] pri skúmaní všetkých dôkazov jednému z nich nepriznal širší rozsah, ktorý mu vzhľadom na ostatné dôkazy neprináleží, pokiaľ to zjavne vyplýva zo spisových materiálov“[29].

52. Spoločnosti Bouygues v prejednávanej veci na podporu svojej výhrady skreslenia odkazujú po prvé na právne stanovisko, ktoré si vyžiadala Komisia a ktoré je pripojené k jej písomným podaniam v konaní pred Všeobecným súdom. Z tohto stanoviska vyplýva, že vo francúzskom práve záväzok dosiahnuť jasný a presný výsledok zakladá záväzok spočívajúci v dosiahnutí výsledku, pričom nedostatok presnosti alebo jasnosti, pokiaľ ide o prostriedky na dosiahnutie takého výsledku, je irelevantný.

53. Na rozdiel od toho, čo tvrdí FT, je takéto tvrdenie prípustné, keďže je súčasťou žalobného dôvodu založeného na nesprávnom výklade francúzskeho práva Komisiou, ktorý spoločnosti Bouygues uplatnili v prvom stupni. Pokiaľ ide o vecnú stránku, v rozsahu, v akom spoločnosti Bouygues chcú namietať skreslenie obsahu vyššie uvedeného právneho stanoviska, ich argumentácia sa musí zamietnuť, keďže neuviedli, v čom spočíva také skreslenie, pričom toto skreslenie nemožno vyvodiť len z konštatovania, že Všeobecný súd si neosvojil názor vyjadrený v tomto stanovisku. V rozsahu, v akom spoločnosti Bouygues na základe predmetného právneho stanoviska namietajú skreslenie vnútroštátnych právnych predpisov, však poukazujem po prvé na to, že zo samotného znenia tohto stanoviska vyplýva, že jeho

28 — Rozsudok z 5. júla 2011, Edwin/ÚHVT (C-263/09 P, Zb. s. I-5853). V uvedenej veci žalobkyňa namietala porušenie vnútroštátneho predpisu uplatniteľného na spor na základe odkazu uvedeného v ustanovení práva Únie.

29 — Tamže, bod 53.

autor iba podporuje názor, že *sa zdá pravdepodobné*, že vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 možno vo francúzskom obchodnom práve kvalifikovať ako „patronátny záväzok“ [30]. Po druhé, ako Všeobecný súd poznamenal v bode 283 napadnutého rozsudku, z tohto stanoviska tiež vyplýva, že takýto názor vychádza z predpokladu, že uvedené vyhlásenia vyjadrujú jasný a presný – aj keď pomerne neurčitý – záväzok štátu, pričom Všeobecný súd v bodoch 272 až 278 napadnutého rozsudku zamietol tento konkrétny predpoklad. [31] To isté platí pre rozsudok Cour de cassation (Kasačný súd) z 9. júla 2002, Lordex, citovaný v uvedenom stanovisku. [32]

54. Po druhé spoločnosti Bouygues tvrdia, že podľa pravidiel francúzskeho správneho práva predložených Všeobecnému súdu vyhlásenia štátu na podporu podniku môžu byť pre štát právne záväzné.

55. V prvom rade tvrdia, že „judikatúra správnych súdov priznáva prísľubom štátu záväznú silu“. Citujú najmä rozsudok Conseil d'État (Štátna rada) z 30. júna 1922, Lamiable a i., podľa ktorého na existenciu záväzku štátu stačí, aby sa správny orgán správal „tak, že vzbudí presvedčenie“, že bude konať určitým spôsobom. Tento rozsudok je uplatniteľný v prejednávanej veci, v ktorej, ako Všeobecný súd sám uznal, vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 vyvolali očakávanie trhu. V tejto súvislosti poukazujem na to, že spoločnosti Bouygues uviedli toto isté tvrdenie v konaní pred Všeobecným súdom, ktorý ho v bode 284 napadnutého rozsudku zamietol najmä z dôvodu, že toto tvrdenie predpokladá, že uvedené vyhlásenia možno považovať za dostatočne jasné, presné, nepodmienené a určité, čo Všeobecný súd v bodoch 272 až 278 tohto rozsudku vylúčil. Zo znenia uvedeného rozsudku Lamiable a i. a z ostatných rozsudkov Conseil d'État citovaných spoločnosťami Bouygues, ktoré sú pripojené k ich písomným podaniam, [33] pritom vyplýva, že Všeobecný súd nevyložil túto judikatúru zjavne nesprávne a že neskreslil jej rozsah, keď konštatoval, že z nej vyplýva zodpovednosť správneho orgánu za existenciu presných ubezpečení poskytnutých spravovaným subjektom alebo za správanie, ktoré jasne vyjadruje zámer správneho orgánu konať určitým spôsobom. Tvrdenie, ktoré spoločnosti Bouygues vyvodzujú z tejto judikatúry, je teda nedôvodné.

56. Spoločnosti Bouygues ďalej poukazujú na obežník ministra hospodárstva, financií a priemyslu z 22. júla 2003 o súpise implicitných alebo výslovných záruk poskytnutých štátom a na vysvetlivky pripojené k tomuto obežníku. Z týchto písomností vyplýva, že štátna záruka môže mať formu „implicitnej záruky“ vymedzenej ako správny akt, „ktorý vyvoláva a zahŕňa finančné dôsledky pre štát“, že môže vyplývať najmä z „ministerského listu alebo z iného základu“ a že aj záruky, ktoré boli poskytnuté bez platného právneho základu, môžu pritom „zakladať práva v prospech ich príjemcov“. V tejto súvislosti poznamenávam, že Všeobecný súd v bode 285 napadnutého rozsudku konštatoval, že spoločnosti Bouygues sa nemôžu odvolávať na tento obežník a na tieto vysvetlivky, pretože vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 „neobsahujú žiadnu skutočnosť, ktorá by preukázala existenciu implicitnej záruky Francúzska v prospech FT“, a odkázal na bod 284 uvedeného rozsudku [34], v ktorom zamietol uplatniteľnosť judikatúry správnych súdov citovanej spoločnosťami Bouygues

30 — V častiach predmetného stanoviska, na ktoré odkazujú spoločnosti Bouygues, autor uvedeného stanoviska najmä konštatuje, že „*zdá sa možné* preukázať, že vyhlásenia štátu uskutočnené od júla 2002 do decembra 2002 skutočne vykazujú znaky záruky v podobe jednostranného záväzku, ktorého kvalifikácia ako ochranného záväzku *sa zdá pravdepodobná,* a to aj napriek jeho pôvodnému charakteru“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

31 — Závery, ku ktorým dospel Všeobecný súd v súvislosti s nejasnosťou, nepresnosťou a podmienenosťou vyhlásení štátu na podporu spoločnosti FT, predstavujú posúdenie skutkového stavu, voči ktorému spoločnosti Bouygues priamo a výslovne neuvádzajú odvolací dôvod založený na skreslení, pričom namietajú skreslenie vo vzťahu k relevantným pravidlám francúzskeho práva.

32 — V tomto rozsudku Cour de cassation síce odmietol kvalifikovať vyhlásenie o zámere, ktoré zaslala materská spoločnosť a v ktorom bolo uvedené: „od dnešného dňa budeme dohliadať na riadny priebeh tejto transakcie a… podnikneme vo vzťahu k Vám všetko, čo je nevyhnutné na jej úspešné ukončenie,“ ako ručiteľský záväzok, ale konštatoval, že ide o právny záväzok spočívajúci v dosiahnutí výsledku.

33 — Okrem už citovaného rozsudku Lamiable a i. predloženého v konaní pred Všeobecným súdom spoločnosti Bouygues k svojmu odvolaniu pripojili okrem iného rozsudky Conseil d'État z 3. marca 1993, Comité central d'entreprise de la société d'exploitation industrielle des tabacs et allumettes, a z 26. októbra 1973, Société civile immobilière „Résidence Arcole“, ktoré boli citované a komentované vo vyjadrení pána Sureau zo 14. januára 2004 pripojeného k žalobe.

34 — V tomto bode Všeobecný súd dospel k záveru, že „nie je… stanovené [preukázané – *neoficiálny preklad*], že [vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002] by s ohľadom na ich osobitné vlastnosti mohli založiť… právne záväzný a nepodmienečný záväzok Francúzska podporiť FT“.

v prejednávanej veci. Z toho vyplýva, že na vyvrátenie námietky Všeobecného súdu týkajúcej sa neúčinnosti uvedeného obežníka a jeho vysvetliviek mali uvedené spoločnosti spochybniť závery obsiahnuté v uvedenom bode 284. Tvrdenia, ktoré spoločnosti Bouygues, uviedli, však neumožňujú dospieť k takému výsledku.

57. Preskúmanie tvrdení uvedených spoločnosťami Bouygues na podporu tejto druhej časti ich prvého odvolacieho dôvodu nesvedčí v prospech namietaného skreslenia francúzskych právnych predpisov. Vo všeobecnosti uznaniu dôvodnosti týchto tvrdení bráni záver, ku ktorému dospel Všeobecný súd vzhľadom na nejasnosť, nepresnosť a podmienenosť vyhlásení štátu na podporu spoločnosti FT. Tento záver pritom na jednej strane predstavuje posúdenie skutkového stavu, proti ktorému spoločnosti Bouygues priamo a výslovne neuvádzajú výhradu skreslenia. Na druhej strane tvrdenia uvedené týmito spoločnosťami nesmerujú k preukázaniu a v každom prípade nepreukazujú, že francúzske občianske alebo správne súdy by zjavne vykonali odlišné posúdenie skutkového stavu týkajúce sa povahy týchto vyhlásení.

58. Za týchto okolností sa táto časť prvého odvolacieho dôvodu spoločností Bouygues musí zamietnuť.

c) O nesprávnom posúdení pri kvalifikácii, ktorého sa údajne dopustil Všeobecný súd z dôvodu, že odmietol zohľadniť v súvislosti s použitím verejných prostriedkov hospodárske účinky spojené s očakávaním vyvolaným vyhláseniami štátu (tretia časť prvého odvolacieho dôvodu vo veci C-399/10 P)

59. Pred preskúmaním tretej časti prvého odvolacieho dôvodu spoločností Bouygues je potrebné posúdiť tretiu výhradu vznesenú týmito spoločnosťami v rámci prvej časti toho istého odvolacieho dôvodu založenú na tom, že Všeobecný súd nesprávne konštatoval, že záver o mobilizácii verejných prostriedkov si vyžaduje právne záväzný záväzok štátu. Podľa spoločností Bouygues vzhľadom na to, že forma zásahu štátu je irelevantná a majú sa zohľadniť len účinky tohto zásahu, preukázanie hospodárskeho finančného rizika, aj keď nie je založené na právnom záväzku vyplývajúcom z tohto zásahu, stačí na to, aby došlo k použitiu štátnych prostriedkov. Francúzska republika namieta proti takej argumentácii, pričom na podporu svojich tvrdení sa odvoláva najmä na rozsudok Súdneho dvora vo veci Rakúsko/Komisia [35], ako aj na rozsudok Súdu prvého stupňa vo veci Fleuren Compost [36].

60. Vo veci, v ktorej bol vydaný prvý z týchto rozsudkov, Komisia tvrdila, že z dôvodu nepodmieneného a právne záväzného prísľubu adresovaného príjemcovi spornej pomoci pred oznámením tejto pomoci, ktorý bol rovnocenný vykonaniu pomoci, sa Rakúska republika nemohla odvolávať na rozsudok Lorenz. Podľa Komisie takýto prísľub vyvolal v rakúskom práve rovnaké účinky ako právny predpis, ktorým sa zavádza pomoc, pretože právne zaväzoval rakúske orgány, aby poskytli prisľúbenú pomoc. Súdny dvor v reakcii na toto tvrdenie len konštatoval, že rakúske orgány výslovne podmienili poskytnutie pomoci predchádzajúcim schválením Komisie a že Komisia teda nepredložila dôkazy, ktoré by umožňovali konštatovať, že predmetná pomoc bola prisľúbená bezpodmienečne, a teda bola pred jej oznámením podľa rakúskeho práva prisľúbená právne záväzným spôsobom. V už citovanej veci Fleuren Compost išlo naproti tomu o otázku, kedy bola predmetná pomoc poskytnutá, teda či bola poskytnutá v okamihu, keď holandské orgány odoslali potvrdenie o doručení žiadosti o dotáciu podanej žalobkyňou, ako to tvrdila žalobkyňa, alebo v okamihu vydania rozhodnutia o poskytnutí pomoci po preskúmaní uvedenej žiadosti, ako to tvrdila Komisia. Všeobecný súd uviedol, že relevantným kritériom bolo kritérium „právne záväzného aktu, ktorým sa príslušný [vnútroštátny] orgán zaviaže poskytnúť pomoc“. [37]

35 — Rozsudok z 15. februára 2001 (C-99/98, Zb. s. I-1101).

36 — Rozsudok zo 14. januára 2004 (T-109/01, Zb. s. II-127).

37 — Bod 74.

61. Rovnako ako spoločnosti Bouygues si nemyslím, že by bolo možné priznať vyššie citovaným rozsudkom zmysel a dosah, ktoré im pripisuje francúzska vláda. Najmä si nemyslím, že z už citovaného rozsudku Rakúsko/Komisia možno vyvodiť, že „stanovuje všeobecnú zásadu, podľa ktorej sa na kvalifikáciu pomoci vyžaduje existencia právne záväzného záväzku," ako to tvrdí uvedená vláda. Tento rozsudok, rovnako ako už citovaný rozsudok Fleuren Compost, sa totiž netýka pojmu pomoc, ale len otázky, kedy plánované opatrenie pomoci možno považovať za poskytnuté, s cieľom rozhodnúť, ktorý právny režim sa na toto opatrenie vzťahuje.[38] Okrem toho v už citovanom rozsudku Rakúsko/Komisia bola jedinou otázkou, ktorú nastolila Komisia a ktorú skúmal Súdny dvor, otázka, či prísľub poskytnutia pomoci daný rakúskymi orgánmi mal v rakúskom práve za následok vznik právne záväzného záväzku štátu konať týmto spôsobom. Nebola však vôbec položená otázka, či môže záväzok poskytnúť štátne prostriedky existovať aj v prípade neexistencie takého právne záväzného záväzku. Napokon, ako správne zdôrazňujú spoločnosti Bouygues, ani v jednej z týchto vecí sa nepreukázalo a dokonca ani netvrdilo, že predmetné akty (prísľub poskytnúť pomoc v už citovanej veci Rakúsko/Komisia a potvrdenie o doručení žiadosti o poskytnutie pomoci v už citovanej veci Fleuren Compost) poskytli akúkoľvek výhodu budúcim príjemcom pomoci, ako to je v prejednávanej veci, pokiaľ ide o vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002.

62. Vzhľadom na vyššie uvedené spresnenie, a hoci tvrdenie francúzskej vlády, že na to, aby bolo možné považovať opatrenie na podporu podniku za poskytnuté z verejných prostriedkov, sa vždy vyžaduje právne záväzný záväzok štátu, nepovažujem za úplne presvedčivé[39], domnievam sa, že nie je potrebné ďalej skúmať túto otázku, keďže Všeobecný súd v bode 288 napadnutého rozsudku aj tak skúmal, či „z hľadiska vnútroštátneho práva,… v *prípade neexistencie právne záväznej povahy* údajného záväzku vyplývajúceho z vyhlásení prijatých od júla 2002, tieto vyhlásenia obsahujú prevod štátnych zdrojov"[40]. Tretia časť prvého odvolacieho dôvodu spoločností Bouygues sa týka práve tohto posúdenia.

63. V rámci tejto časti spoločnosti Bouygues v podstate tvrdia, že Všeobecný súd po tom, čo uznal, že Francúzska republika vyhláseniami z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 uplatňovala stratégiu založenú na svojej dobrej povesti platobne schopného a hodnoverného veriteľa a dlžníka s cieľom obnoviť dôveru trhov, následne nezohľadnil dôsledok takej stratégie, teda že Francúzska republika by stratila dôveru na trhoch, ak by sklamala očakávanie, ktoré takto vytvorila. Poznamenávajú, že Komisia v spornom rozhodnutí na základe ekonomickej štúdie, ktorú si objednala, uznala, že táto strata dobrej povesti je pre štát veľmi nákladná. Vzhľadom na to, že ide o zložitú ekonomickú otázku, Komisia mala diskrečnú právomoc a neprináležalo Všeobecnému súdu nahradiť posúdenie Komisie svojím posúdením.

64. V prvom rade poukazujem na to, že po tom, čo Komisia v odôvodneniach 214 až 218 sporného rozhodnutia preskúmala tak otázku, či boli vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 záväzné vo vnútroštátnom práve, ako aj otázku, či mohli ohroziť dôveryhodnosť štátu, v odôvodnení 218 dospela k záveru, že „vcelku možno [posudzované] prvky chápať ako rizikové v tom zmysle, že ohrozujú štátne zdroje (buď založením zodpovednosti štátu voči investorom, alebo zvýšením nákladov na budúce transakcie štátu)," a že „téza, že vyhlásenia francúzskych orgánov od júla 2002 sú podporami, je teda novátorská, ale pravdepodobne nepodložená [nie nepodložená – *neoficiálny preklad*]". V odôvodnení 219 sporného rozhodnutia Komisia konštatovala, že nemôže „na tomto základe… nezvratne dokázať existenciu podp[ô]r". Ako Všeobecný súd správne poznamenal v bode 288 napadnutého rozsudku, z toho vyplýva, že Komisia sa napokon rozhodla nezaujať konečné stanovisko k otázke, či vyššie citované vyhlásenia mohli spôsobiť stratu dôveryhodnosti štátu na

38 — V už citovanom rozsudku Rakúsko/Komisia išlo o otázku, či sa predmetné opatrenie malo považovať za novú pomoc, alebo za existujúcu pomoc, zatiaľ čo v už citovanom rozsudku Fleuren Compost išlo o overenie, či sporné opatrenie patrilo do schémy pomoci predtým schválenej Komisiou.

39 — Vzhľadom na judikatúru citovanú v bode 47 vyššie, podľa ktorej pri kvalifikácii opatrenia ako štátnej pomoci je potrebné zohľadniť jeho účinky, by totiž bolo možné považovať podmienku záväzku poskytnúť štátne prostriedky za splnenú, keď správanie štátu vytvára záťaž pre štátny rozpočet tým, že ho pokiaľ nie právne, tak *fakticky,* vystavuje dostatočne konkrétnemu finančnému riziku.

40 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

finančných trhoch, ktorá by pre štát znamenala finančné riziko v podobe zvýšenia nákladov na jeho budúce transakcie. Za týchto okolností spoločnosti Bouygues nemôžu oprávnene tvrdiť, že Všeobecný súd nahradil posúdenie Komisie svojím vlastným posúdením, keď v bode 288 napadnutého rozsudku uviedol, že „nie je potvrdené, že z hľadiska vnútroštátneho práva, aj v prípade neexistencie právne záväznej povahy údajného záväzku vyplývajúceho z vyhlásení prijatých od júla 2002, tieto vyhlásenia obsahujú prevod štátnych zdrojov“.

65. Ďalej sa domnievam, že pokiaľ spoločnosti Bouygues vytýkajú Všeobecnému súdu, že nezohľadnil dôsledky očakávania vytvoreného predmetnými vyhláseniami na trhoch pre verejné financie, a tak nezohľadnil potrebný účinok článku 107 ods. 1 ZFEÚ, v skutočnosti žiadajú Súdny dvor, aby vykonal nové posúdenie skutkového stavu. V bode 288 napadnutého rozsudku totiž Všeobecný súd rozhodol, že „aj za predpokladu, že by nedodržanie prípadného prísľubu o podpore Francúzska v prospech podniku mohlo ohroziť jeho vierohodnosť a dobrú povesť na finančných trhoch, stále platí, že v prejednávanej veci nie je preukázané, že vyhlásenia prijaté od júla 2002 obsahujú konkrétny, nepodmienený a jednoznačný záväzok v prospech FT, ktorého dôsledkom môžu vzniknúť takéto škodlivé následky“. Ďalej poznamenal, že „francúzske orgány sa svojím konaním od júla 2002 chceli najmä vyhnúť [chceli vyhnúť práve – *neoficiálny preklad*] takýmto dôsledkom tým, že zachovali pochybnosti o povahe, rozsahu a presných podmienkach… prípadného zásahu [Francúzskej republiky] v budúcnosti“. Všeobecný súd v bode 282 napadnutého rozsudku rovnako po tom, čo uznal, že Francúzska republika mala úmysel uvedenými vyhláseniami aktívne ovplyvniť finančné trhy na účely obnovenia ich dôvery s cieľom pripraviť refinancovanie spoločnosti FT, konštatoval, že „samotná skutočnosť, že Francúzsko sa za týchto okolností odvolávalo na svoju dobrú povesť na finančných trhoch,… nestačí na preukázanie toho, že jeho prostriedky boli vystavené riziku, ktoré možno považovať za prevod štátnych prostriedkov“.

66. Je potrebné konštatovať, že na rozdiel od toho, čo tvrdia spoločnosti Bouygues, Všeobecný súd zohľadnil možnosť, že z nákladov spôsobených prípadnou stratou dôveryhodnosti štátu voči finančným trhom vyplynie záväzok na poskytnutie verejných prostriedkov, ale v prejednávanej veci ju vylúčil, keďže nedošlo ku konaniu štátu, ktoré by mohlo konkrétne ohroziť túto dôveryhodnosť. Tento záver je opäť založený na posúdení skutkového stavu týkajúcom sa obsahu a povahy predmetných vyhlásení. Pokiaľ nebola vznesená výhrada týkajúca sa výslovne skreslenia obsahu týchto vyhlásení, takéto posúdenie nepodlieha preskúmaniu Súdneho dvora.

67. Z vyššie uvedených dôvodov sa domnievam, že tretia výhrada v rámci prvej časti prvého odvolacieho dôvodu spoločností Bouygues, ako aj tretia časť tohto odvolacieho dôvodu sa musia zamietnuť.

d) Záver týkajúci sa prvého odvolacieho dôvodu vo veci C-399/10 P

68. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor zamietol prvý odvolací dôvod vo veci C-399/10 P založený na nesprávnom posúdení pri kvalifikácií vyhlásení Francúzskej republiky z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 ako pomoci v celom rozsahu.

3. O kvalifikácii akcionárskej pôžičky ako pomoci (druhý odvolací dôvod vo veci C-399/10 P a druhý odvolací dôvod vo veci C-401/10 P)

69. Do veľkej miery zhodnou argumentáciou spoločnosti Bouygues a Komisia z rôznych hľadísk napádajú úvahu, na základe ktorej Všeobecný súd v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala existenciu pomoci v rámci akcionárskej pôžičky poskytnutej Francúzskou republikou spoločnosti FT, a zrušil článok 1 sporného rozhodnutia. Rôzne výhrady a tvrdenia, ktoré odvolateľky v tejto súvislosti uvádzajú v oboch odvolaniach, budú spojené a spoločne preskúmané nižšie.

a) O nesprávnom posúdení, ktorého sa údajne dopustil Všeobecný súd, keď vyžadoval preukázanie úzkej súvislosti medzi výhodou a záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov (prvá a druhá podčasť prvej časti druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-399/10 P a prvá časť druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-401/10 P)

70. Hoci spoločnosti Bouygues a Komisia uznávajú, že na to, aby bolo možné konštatovať existenciu štátnej pomoci v zmysle článku 107 ZFEÚ, je potrebné preukázať súvislosť medzi výhodou a záväzkom na poskytnutie verejných prostriedkov, napádajú stanovisko, ktoré zaujal Všeobecný súd v napadnutom rozsudku, podľa ktorého sa vyžaduje prísna súvislosť medzi týmito dvoma prvkami. Spoločnosti Bouygues a Komisia tvrdia, že takéto chápanie, ktoré je podľa ich názoru úplne novátorské, nielenže nemá v judikatúre Súdneho dvora a Všeobecného súdu oporu, ale jej tiež odporuje.

71. Analyzovaná výhrada smeruje predovšetkým proti bodu 262 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd po tom, čo pripomenul, že výhoda musí vyplývať z prevodu štátnych prostriedkov, uviedol, že „predpokladom uvedenej požiadavky spojitosti medzi zistenou výhodou a záväzkom poskytnutia štátnych zdrojov v zásade je, aby uvedená výhoda *úzko súvisela so zodpovedajúcim záväzkom* zaťažujúcim štátny rozpočet“ [41]. Na podporu tohto konštatovania Všeobecný súd odkázal na bod 21 už citovaného rozsudku Sloman Neptun, na bod 27 rozsudku Nemecko/Komisia [42] a na bod 58 už citovaného rozsudku PreussenElektra.

72. V prvom rade vzniká otázka, čo má Všeobecný súd konkrétne na mysli, keď uvádza, že výhoda musí úzko súvisieť so „zodpovedajúcim záväzkom“, alebo keď na inom mieste v napadnutom rozsudku uvádza, že výhoda musí „zodpoved[ať] rovnakému záväzku“ (bod 297) alebo že musí mať „za následok zodpovedajúce zníženie štátneho rozpočtu“ (bod 309). Podľa spoločnosti FT a francúzskej a nemeckej vlády Všeobecný súd len zopakoval požiadavku, že výhoda musí byť poskytnutá priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov, zatiaľ čo spoločnosti Bouygues a Komisia tvrdia, že zodpovedajúca súvislosť, ktorú vyžaduje Všeobecný súd, prekračuje rámec jednoduchej súvislosti a vyžaduje, aby sa výhoda a vynaložené prostriedky „zhodovali“, vrátane ich výšky.

73. Hoci nie som presvedčený, že Všeobecný súd skutočne chcel stanoviť požiadavku preukázania rovnocennosti výhody a záväzku z finančného hľadiska, domnievam sa, že sa ani neobmedzil na stanovenie požiadavky preukázania existencie jednoduchej súvislosti medzi výhodou a záväzkom, ako to tvrdí najmä FT. Požiadavka zodpovedajúcej súvislosti medzi výhodou a záväzkom sformulovaná Všeobecným súdom totiž tak, ako je uplatnená v napadnutom rozsudku, vyžaduje takú úzku súvislosť, že konkrétnemu záväzku zaťažujúcemu štátny rozpočet môže zodpovedať len vopred vymedzený druh výhody, v dôsledku čoho je existencia akejkoľvek súvislosti vylúčená, keď výhoda a záväzok nemajú rovnakú povahu.

74. Hoci sa podľa judikatúry vyžaduje existencia súvislosti medzi výhodou a záväzkom zaťažujúcim verejný rozpočet v tom zmysle, že len výhody poskytnuté „priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov“ [43] alebo vytvárajúce „dodatočnú záťaž pre štát“ [44] predstavujú pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ, nevyžaduje sa preukázanie prísnej zodpovedajúcej súvislosti medzi výhodou a záväzkom tak, ako ju vyložil Všeobecný súd v napadnutom rozsudku. Takúto požiadavku najmä nepotvrdzujú rozsudky spomenuté v bode 71 vyššie, na ktoré Všeobecný súd odkázal v bode 262 napadnutého rozsudku.

41 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

42 — Rozsudok z 19. septembra 2000 (C-156/98, Zb. s. I-6857, bod 27).

43 — Pozri okrem už citovaných rozsudkov Sloman Neptun; PreussenElektra a Nemecko/Komisia najmä už citované rozsudky Kirsammer-Hack; Viscido a i. a Ecotrade a rozsudok z 5. marca 2009, UTECA, C-222/07, Zb. s. I-1407, ktorý odmieta kvalifikáciu všeobecnej právnej úpravy ukladajúcej prevádzkovateľom televízneho vysielania povinnosť vyhradiť časť svojich prevádzkových príjmov na predbežné financovanie kinematografických a televíznych filmov ako pomoci, a z 8. septembra 2011, Komisia/Holandsko, C-279/08 P, Zb. s. I-7671, bod 103.

44 — Pozri rozsudky Piaggio, už citovaný (body 34 a 35), a z 15. júla 2004, Španielsko/Komisia (C-501/00, Zb. s. I-6717, body 91 a 92).

75. Ako som uviedol v bode 39 vyššie, prvý z týchto rozsudkov vydaný v už citovanej veci Sloman Neptun predstavuje významný míľnik v judikatúre Súdneho dvora, keďže Súdny dvor sa definitívne dištancoval od výkladu článku 92 Zmluvy, podľa ktorého sa verejné financovanie nepovažovalo za podmienku potrebnú na kvalifikáciu opatrenia pripísateľného štátu ako pomoci. V bode 19 tohto rozsudku Súdny dvor zdôraznil, že „len výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov sa majú považovať za pomoc v zmysle článku 92 ods. 1 Zmluvy“, zatiaľ čo „výhody poskytnuté inými prostriedkami ako zo štátnych zdrojov“ nespadajú do pôsobnosti tohto ustanovenia. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, išlo o vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá upravovala zmluvné vzťahy medzi určitými podnikmi námornej plavby a ich zamestnancami. V bode 21 uvedeného rozsudku, na ktorý odkazuje bod 262 napadnutého rozsudku, Súdny dvor konštatoval, že vzhľadom na cieľ a celkovú systematiku predmetnej právnej úpravy jej cieľom nebolo „vytvoriť výhodu, ktorá by predstavovala dodatočnú záťaž pre štát,“ a uviedol, že dôsledky, ktoré z nej vyplývali najmä z hľadiska straty daňových zdrojov, boli „imanentné tejto právnej úprave“ a „nepredstav[ovali] prostriedok poskytnutia určitej výhody dotknutým podnikom“. Tvrdenie Všeobecného súdu, že musí existovať prísna zodpovedajúca súvislosť medzi výhodou a vynaloženými prostriedkami v zmysle vysvetlenom v bode 72 vyššie, pritom vôbec nemá oporu vo vyššie uvedených pasážach, v ktorých Súdny dvor v podstate len konštatoval, že takú výhodu, aká plavebným podnikom vyplývala z predmetnej právnej úpravy, nebolo možné považovať za poskytnutú z verejných prostriedkov len z dôvodu straty daňových príjmov nepriamo spôsobenej rozhodnutím štátu upraviť určitým spôsobom dané odvetvie.

76. Bod 58 už citovaného rozsudku PreussenElektra, ktorý Všeobecný súd tiež citoval v bode 262 a ďalej v bode 308 napadnutého rozsudku, preberá obsah bodu 19 už citovaného rozsudku Sloman Neptun, ktorý pripomína požiadavku, že výhoda musí byť poskytnutá „priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov“. V už citovanom rozsudku PreussenElektra Súdny dvor, ktorý rozhodoval o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa právnej úpravy členského štátu, ktorá ukladala súkromným dodávateľom elektrickej energie povinnosť nakupovať elektrickú energiu vyrábanú z obnoviteľných zdrojov energie za minimálne ceny vyššie ako skutočná ekonomická hodnota tohto druhu energie, vylúčil, že samotné zníženie daňových príjmov, ktoré takáto povinnosť mohla spôsobiť, by bolo možné považovať „za prostriedok poskytnutia určitej výhody výrobcom elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie zo strany štátu“ [45]. Rovnako ako v už citovanom rozsudku Sloman Neptun, Súdny dvor dospel k takému záveru vzhľadom na to, že takéto zníženie daňových príjmov bolo „imanentné“ predmetnej právnej úprave. Finančná záťaž, ktorá vyplývala z povinnosti nakupovať elektrickú energiu za minimálne ceny stanovená predmetnou právnou úpravou, tak spočívala v celom rozsahu na súkromných podnikoch. [46]

77. Pokiaľ ide napokon o už citovaný rozsudok Nemecko/Komisia, Súdny dvor v tomto rozsudku vôbec nestanovil požiadavku prísnej zodpovedajúcej súvislosti medzi výhodou a záväzkom zaťažujúcim verejné prostriedky, ale kvalifikoval ako pomoc situáciu, ktorá sa vyznačovala narušením súvislosti medzi príjemcami opatrenia zaťažujúceho štátny rozpočet – v danom prípade daňovej úľavy poskytovanej za určitých podmienok investorom – a príjemcami pomoci nepriamo zvýhodnenými investíciami podporenými uvedenou úľavou. V tejto súvislosti Súdny dvor vychádzal z analýzy účinkov predmetnej právnej úpravy, na základe ktorej konštatoval, že jednak výhoda nepriamo poskytnutá podnikom, ktorých sa týkala táto právna úprava, „má svoj pôvod vo vzdaní sa daňových príjmov členského štátu, ktoré by tento štát za normálnych okolností získal, keďže toto vzdanie sa príjmov poskytlo investorom možnosť získať podiely v týchto podnikoch za daňovo výhodnejších podmienok,“ a jednak „existencia neskoršieho nezávislého rozhodnutia investorov nemá za následok zánik súvislosti medzi daňovou úľavou a výhodou, ktorú požívajú dotknuté podniky, keďže z ekonomického hľadiska je zmena trhových podmienok, ktorá vytvára uvedenú výhodu, dôsledkom straty daňových prostriedkov

45 — Bod 62.

46 — Tiež treba poznamenať, že tak rozsudok Sloman Neptun, už citovaný, ako aj rozsudok PreussenElektra, už citovaný, sa týkali všeobecných vnútroštátnych právnych úprav, ktoré upravovali konkrétne hospodárske odvetvie a ktorých cieľom bolo v prvom prípade zabezpečiť konkurencieschopnosť odvetvia a v druhom prípade dosiahnuť ciele ochrany životného prostredia. Druh predmetného verejného zásahu bol teda veľmi odlišný od toho, o ktorý ide v prejednávanom prípade.

pre orgány verejnej moci“ [47]. Súdny dvor v tomto prípade na rozdiel od vyššie analyzovaných rozsudkov považoval zníženie daňových príjmov za zdroj výhody nepriamo poskytnutej podnikom, ktorých sa týkala predmetná právna úprava, aj keď táto výhoda bola spôsobená daňovou úľavou, ktorá nebola poskytnutá týmto podnikom, ale tretím osobám. Podľa môjho názoru z toho vyplýva široký výklad súvislosti medzi výhodou a záväzkom, ktorý si vyžaduje zohľadnenie konkrétnych účinkov zásahu štátu a ktorý nemôže podporiť reštriktívny výklad, z ktorého vychádzal Všeobecný súd v napadnutom rozsudku.

78. Názor, ktorý uviedol Všeobecný súd v bode 262 napadnutého rozsudku, nielenže nemá oporu v judikatúre, ale podľa môjho názoru tiež trpí prílišným formalizmom, ktorý je ťažko zlučiteľný s uplatňovaním pojmu pomoc v závislosti od účinkov predmetného opatrenia. Okrem toho hrozí, že tento názor mimoriadne sťaží preukázanie existencie štátnej pomoci, najmä ak ide o verejné zásahy, ktoré sa prejavujú v niekedy mimoriadne zložitých operáciách zahŕňajúcich, ako je to v prejednávanom prípade, viaceré zložené a časovo odstupňované opatrenia. Ako napokon správne uvádza Komisia, niektoré typy pomoci, ako je nepriama pomoc alebo pomoc sociálnej povahy poskytovaná spotrebiteľom, ktorá je uvedená v článku 107 ods. 2 písm. a) ZFEÚ – v ktorých sa prostriedky vynaložené štátom automaticky neprejavia v podobe zodpovedajúcej výhody pre príjemcov –, ťažko zapadajú do rigidnej schémy stanovenej Všeobecným súdom.

79. Z uvedených dôvodov sa domnievam, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď vyžadoval preukázanie úzkej súvislosti medzi výhodou a záväzkom zaťažujúcim štátny rozpočet, ako to uviedol v napadnutom rozsudku.

80. Ako preukážem nižšie, toto nesprávne posúdenie spôsobilo nesprávnosť celej analýzy Všeobecného súdu týkajúcej sa kvalifikácie akcionárskej pôžičky ako pomoci.

b) O nesprávnom posúdení, ktorého sa údajne dopustil Všeobecný súd, keď odmietol uznať existenciu súvislosti medzi výhodou vyplývajúcou z vyhlásení prijatých od júla 2002 a z oznámenia zo 4. decembra 2002 na jednej strane a záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov vyplývajúcim z návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 na druhej strane (tretia podčasť prvej časti druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-399/10 P a prvá a druhá časť druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-401/10)

81. Podľa spoločností Bouygues a Komisie výklad podaný Všeobecným súdom, pokiaľ ide o povahu súvislosti, ktorá musí existovať medzi výhodou a použitím štátnych prostriedkov, viedol k tomu, že Všeobecný súd vykonal neúplnú analýzu zásahu Francúzskej republiky v prospech spoločnosti FT, ktorá nezohľadňuje skresľujúci účinok jednotlivých prijatých opatrení ako celku. Na základe tohto nesprávneho prístupu Všeobecný súd nesprávne vylúčil existenciu súvislosti medzi výhodou vo forme ubezpečujúceho účinku pre trh vyplývajúceho z vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 a z oznámenia zo 4. decembra 2002 na jednej strane a záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov vo forme poskytnutia uvedenej pôžičky na druhej strane.

82. Je potrebné pripomenúť, že Všeobecný súd sa v bode 262 a nasl. napadnutého rozsudku zaoberal otázkou, či výhody vyplývajúce pre spoločnosť FT z vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 a z oznámenia zo 4. decembra 2002, ktoré predtým identifikoval, skutočne vyplývajú z prevodu štátnych prostriedkov. Takéto preskúmanie je vykonané samostatne a postupne, pokiaľ ide o: a)

47 — V tomto zmysle pozri tiež rozsudky Súdu prvého stupňa z 18. januára 2005, Confédération nationale du Crédit mutuel/Komisia (T-93/02, Zb. s. II-143), a zo 4. marca 2009, Associazione italiana del risparmio gestito a Fineco Asset Management/Komisia (T-445/05, Zb. s. II-289).

vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 (body 268 až 289)[48], b) oznámenie zo 4. decembra 2002 (body 291 až 298) a c) návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 (body 299 až 231). Vo všetkých troch prípadoch Všeobecný súd dospel k záveru, že nedošlo k prevodu štátnych prostriedkov.

83. Pokiaľ ide o oznámenie zo 4. decembra 2002, Všeobecný súd v prvom rade konštatoval, že ani Komisia, ani spoločnosti Bouygues netvrdli, že toto oznámenie zahŕňalo z hľadiska francúzskeho správneho alebo občianskeho práva prevod štátnych prostriedkov (body 293 až 295). Ako však Všeobecný súd sám uznal v bode 302 napadnutého rozsudku, vzhľadom na to, že záväzok na poskytnutie verejných prostriedkov, ktorý konštatovala Komisia v spornom rozhodnutí, vyplýva *zo zaslania návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 spolu s oznámením zo 4. decembra 2002*, a nie z tohto oznámenia posudzovaného samostatne, uvedené konštatovane sa nezdá byť relevantné a v každom prípade nie je rozhodujúce pre konštatovanie, že Komisia nepreukázala existenciu záväzku na poskytnutie štátnych prostriedkov.[49]

84. Všeobecný súd ďalej v bode 296 napadnutého rozsudku konštatoval, že „v každom *prípade prevod štátnych prostriedkov vyplývajúci z oznámenia* zo 4. decembra 2002 *môže spočívať* len vo výhode otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ktorú toto oznámenie výslovne predpokladalo," a že takáto výhoda, ktorú Komisia v spornom rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočne neopísala, *„je odlišná od výhody vyplývajúcej z vyhlásení prijatých od júla 2002*, ako je uvedená v [spornom] rozhodnutí"[50]. V tejto pasáži teda Všeobecný súd *a priori* vylučuje, že medzi *výhodou vo forme ubezpečujúceho účinku* pre trh vyplývajúceho z vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 a z oznámenia zo 4. decembra 2002[51] na jednej strane a zo *záväzku na poskytnutie štátnych prostriedkov vyplývajúceho z toho istého oznámenia* – za predpokladu, že by ho Komisia preukázala – na druhej strane by mohla existovať dostatočná súvislosť na kvalifikáciu štátnej pomoci.

85. Z formulácie použitej Všeobecným súdom vyplýva, že takýto záver je založený *výlučne* na konštatovaní, že neexistuje vzťah *zodpovedajúcej súvislosti* alebo *rovnocennosti* medzi výhodou, ktorú predstavuje uvedený ubezpečujúci účinok, a prípadným právne záväzným záväzkom štátu poskytnúť akcionársku pôžičku spomenutú v oznámení zo 4. decembra 2002. Všeobecný súd tu uplatnil názor rozobratý a odmietnutý v bodoch 70 až 78 vyššie, podľa ktorého na preukázanie existencie štátnej pomoci musí zistená výhoda úzko súvisieť so *„zodpovedajúcim"* alebo *„rovnocenným" záväzkom* zaťažujúcim štátny rozpočet. Všeobecný súd v dôsledku uplatnenia tohto poňatia súvislosti medzi výhodou a záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov v prejednávanej veci vylúčil existenciu takej súvislosti, keďže výhoda (ubezpečujúci účinok pre finančné trhy spôsobený samotným oznámením o otvorení úverovej linky v prospech spoločnosti FT) a záväzok (právne záväzný záväzok otvoriť plánovanú úverovú linku) nemajú rovnakú povahu.

86. Z toho vyplýva, že podľa Všeobecného súdu pomoc, ktorej predmetom je výhoda spočívajúca v zlepšení podmienok refinancovania spoločnosti FT vyplývajúcom z pozitívnej reakcie finančných trhov v nadväznosti na oznámenie zo 4. decembra 2002, by nebolo možné konštatovať ani v prípade, ak by Komisia preukázala, že uvedené oznámenie vzhľadom na to, že zakladalo právne záväzný záväzok pre štát, *samo osebe* zahŕňalo prevod štátnych prostriedkov, čiže aj keby výhoda a záväzok pre

48 — Pozri body 44 až 78 vyššie.

49 — Komisia v druhej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu tvrdí, že na rozdiel od toho, čo je uvedené v bode 293 napadnutého rozsudku, predložila dôkazy umožňujúce konštatovať, že vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 posudzované ako celok predstavovali záväzok na poskytnutie verejných prostriedkov. Tiež tvrdí, že Všeobecný súd sám v bodoch 303 až 305 napadnutého rozsudku konštatoval, že taký záväzok bol už implicitne vyjadrený v oznámení zo 4. decembra 2002. Tieto tvrdenia podľa môjho názoru nemôžu obstáť. Pokiaľ ide o prvé tvrdenie, z odôvodnenia 219 sporného rozhodnutia vyplýva, že Komisia sa napokon rozhodla nezaujať konečné stanovisko k otázke, či vyhlásenia prijaté od júla 2002 a posudzované ako celok mali za následok záväzok na poskytnutie štátnych prostriedkov. Pokiaľ ide o druhé tvrdenie, z bodu 293 napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že Všeobecný súd sa nezaoberal otázkou, či oznámenie zo 4. decembra 2002 znamenalo pre štát právne záväzný záväzok na základe francúzskeho práva.

50 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

51 — Je potrebné konštatovať, že keď Všeobecný súd v bodoch 296 a 297 napadnutého rozsudku spomenul „vyhlásenia prijaté od júla 2002", odkázal tiež na oznámenie zo 4. decembra 2002.

štátny rozpočet mali svoj pôvod v *jednom a tom istom akte* (oznámenie zo 4. decembra 2002). Takýto výsledok by bol pritom ešte ťažšie pochopiteľný vzhľadom na to, že Všeobecný súd sám uznal, že oznámenie poskytlo spoločnosti FT nespochybniteľnú výhodu a že práve túto výhodu chcela Francúzska republika poskytnúť a na jej dosiahnutie boli zamerané všetky po sebe nasledujúce opatrenia od júla do decembra 2002 v rámci tej istej podpornej stratégie v prospech spoločnosti FT.

87. Na základe vyššie uvedených úvah sa domnievam, že Všeobecný súd na základe nesprávneho výkladu rozsahu súvislosti, ktorá musí existovať medzi výhodou a záväzkom na poskytnutie verejných prostriedkov, v bodoch 296 a 297 napadnutého rozsudku konštatoval, že nebolo možné preukázať takúto súvislosť medzi výhodou spočívajúcou v ubezpečujúcom účinku oznámenia zo 4. decembra 2004 pre finančné trhy na jednej strane a prípadným prevodom štátnych prostriedkov súvisiacim s týmto oznámením na druhej strane. Zistenie takého nesprávneho posúdenia však samo osebe neumožňuje dospieť k záveru, že napadnutý rozsudok sa musí zrušiť. V štruktúre argumentácie Všeobecného súdu sú totiž uvedené body 296 a 297 zaradené do doplňujúcej časti odôvodnenia.

88. V tejto súvislosti poznamenávam, že ten istý nesprávny výklad sa premietol aj do ďalšej analýzy Všeobecného súdu.

89. Týka sa to najmä bodu 299 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd v súvislosti s otázkou, či zaslanie návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 zahŕňalo prevod štátnych prostriedkov, konštatoval, že „vzhľadom na to, že Komisia v [spornom] rozhodnutí dostatočne neurčila [dostatočne nepreukázala – *neoficiálny preklad*] výhodu vyplývajúcu zo zmluvnej ponuky ako takej…, Všeobecný súd už vôbec nemôže dospieť k záveru o existencii prevodu štátnych prostriedkov súvisiaceho s touto výhodou“. Hoci v odôvodnení Všeobecného súdu tento záver logicky vyplýva z konštatovaní uvedených v bodoch 246 až 267 napadnutého rozsudku [52], rozhodnutie Všeobecného súdu nespojovať v tomto štádiu prípadný záväzok na poskytnutie štátnych prostriedkov vyplývajúci zo zaslania tohto návrhu s ubezpečujúcim účinkom pre finančné trhy vyplývajúcim z oznámenia zo 4. decembra 2002, ako to urobila Komisia v spornom rozhodnutí, možno naopak odôvodniť len vzhľadom na reštriktívny výklad súvislosti medzi výhodou a záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov, ktorý bol preskúmaný a zamietnutý v bodoch 70 až 78 vyššie.

90. Tento výklad sa odráža aj v analýze obsiahnutej v bode 302 a nasl. napadnutého rozsudku, kde sa Všeobecný súd v rámci posudzovania otázky, či sa Komisii podarilo preukázať prevod štátnych prostriedkov na základe jej „všeobecného prístupu“, podujal overiť „jednak…, či údajná záťaž [potenciálna záťaž – *neoficiálny preklad*] štátneho rozpočtu, ku ktorej dospela Komisia v súvislosti s oznámením návrhu akcionárskej pôžičky a zaslaním zmluvy o akcionárskej pôžičke, je vyjadrená implicitne už vo vyhláseniach prijatých od júla 2002 a jednak, či táto záťaž zodpovedá výhode, ktorú Komisia pripísala týmto vyhláseniam“. V rámci tejto analýzy Všeobecný súd v bodoch 303 až 305 napadnutého rozsudku konštatoval, že z dôvodu otvorenej, nepresnej a podmienečnej povahy vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 oznámenie zo 4. decembra 2002 predstavovalo „dôležité prerušenie sledu udalostí, ktoré viedli k refinancovaniu FT,“ a v bode 308 dospel k záveru, že vzhľadom na toto prerušenie Komisia nebola oprávnená vytvoriť súvislosť „medzi prípadným záväzkom poskytnúť štátne prostriedky v tomto štádiu a výhodami poskytnutými na základe skorších opatrení, a to vyhlásení prijatých od júla 2002“. Podľa Všeobecného súdu totiž „uvedená súvislosť… medzi prvkami zakladajúcimi pojem pomoci, pokiaľ ide o rozdielne skutkové okolnosti, ktoré vznikli v rozdielnych štádiách, je… v rozpore s požiadavkou spojitosti medzi výhodou a prevodom štátnych

52 — Pripomínam, že Všeobecný súd v bode 246 napadnutého rozsudku vylúčil, že zaslanie návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 mohlo mať samo osebe ubezpečujúci účinok pre trh podobný účinku, ktorý vyvolalo oznámenie zo 4. decembra 2002, keďže nebolo zverejnené, a v bodoch 264 až 267 konštatoval, že Komisia nepreukázala výhodu súvisiacu s týmto zaslaním, ktorá by bola odlišná od tej, ktorá vyplýva z vyhlásení prijatých od júla 2002 a z uvedeného oznámenia.

prostriedkov…, ktorú potvrdil rozsudok PreussenElektra“. V nasledujúcom bode Všeobecný súd konštatoval, že „okolnosť, že vyhlásenia prijaté od júla 2002, ako aj oznámenie zo 4. decembra 2002 zvýhodnili FT…, nemá za následok *zodpovedajúce zníženie štátneho rozpočtu*,“ a v tejto súvislosti odkázal na body 296 a 297 napadnutého rozsudku.

91. Pokiaľ ide o dôsledky, ktoré Všeobecný súd spojil s konštatovaním prerušenia medzi vyhláseniami z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 a oznámením zo 4. decembra 2002, poukazujem na to, že ako Všeobecný súd sám uznal okrem iného v bode 243 napadnutého rozsudku, výhoda vo forme ubezpečujúceho účinku pre finančné trhy konštatovaná v spornom rozhodnutí vyplýva nielen z uvedených vyhlásení, *ale aj* z oznámenia zo 4. decembra 2002, a teda sa prejavuje aj po uvedenom prerušení. Z toho vyplýva, že samotné konštatovanie takého prerušenia neumožňuje vylúčiť súvislosť, ktorú Komisia vytvorila medzi touto výhodou a záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov v štádiu zaslania návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002.

92. Z pasáží prevzatých v bode 90 vyššie naproti tomu jednoznačné vyplýva, že aj v rámci analýzy týkajúcej sa všetkých opatrení, ktoré viedli k refinancovaniu spoločnosti FT, Všeobecnému súdu konkrétne bránila uznať existenciu súvislosti, ktorú Komisia konštatovala medzi ubezpečujúcim účinkom pre finančné trhy vyvolaným oznámením o poskytnutí akcionárskej pôžičky v určitej výške spoločnosti FT a „samotn[ou] potenciáln[ou] existenci[ou] tejto pôžičky“ [53] na jednej strane a prevodom štátnych prostriedkov spojeným s vykonaním tohto opatrenia [54] na druhej strane, myšlienka, že takáto súvislosť predpokladá striktnú súvislosť medzi výhodou a záväzkom pre štátny rozpočet, t. j. súvislosť, ktorá by neexistovala v prípade záväzku (v tomto prípade zaslanie návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002), ktorý sa neprejavuje v majetkovej sfére príjemcu v podobe výhody rovnakej povahy (čiže v tomto prípade v podobe možnosti kedykoľvek získať uvedenú sumu).

93. Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že Všeobecný súd na základe nesprávneho výkladu rozsahu súvislosti medzi výhodou a záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov vylúčil, že Komisia v prejednávanej veci preukázala prevod štátnych prostriedkov.

94. Zostáva však ešte posúdiť, či Komisia mohla v spornom rozhodnutí správne vytvoriť súvislosť medzi výhodou v podobe ubezpečujúceho účinku pre finančné trhy vyvolaného okrem iného oznámením zo 4. decembra 2002 a údajným záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov vyplývajúcim zo zaslania návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 [55].

95. V tejto súvislosti sa domnievam, že pokiaľ ide o úzko súvisiace opatrenia, ako je oznámenie, že sa má vykonať určitý štátny zásah, a realizácia tohto zásahu (zaslaním podpísanej a parafovanej zmluvy) [56], medzi ktorými je navyše približne len dvojtýždňový časový odstup, samotná okolnosť, že výhoda pre príjemcu vyplýva z prvého z týchto opatrení, zatiaľ čo záväzok na poskytnutie verejných prostriedkov je spojený s druhým opatrením, nevylučuje možnosť vytvoriť medzi nimi súvislosť, ktorou sa vyznačuje pomoc. Podľa môjho názoru by bolo príliš formalistické vylúčiť takú súvislosť len z dôvodu, že predmetná výhoda nevyplýva priamo z opatrenia, ktoré môže zahŕňať prevod verejných prostriedkov, ale skôr z verejného oznámenia štátu o bezprostrednom vykonaní tohto opatrenia. Vo všeobecnosti považujem popretie takej súvislosti za nezohľadnenie ekonomickej reality zásahu

53 — Pozri odôvodnenie 194 sporného rozhodnutia, ako aj poznámku pod čiarou 116.

54 — Konkrétnejšie „potenciálny dodatočný výdavok… vznikol oznámením o poskytnutí akcionárskej pôžičky spojeným s vytvorením podmienok na poskytnutie tejto pôžičky, čo vyvolalo na trhu zdanie, že k poskytnutiu pôžičky naozaj došlo, a takisto aj doručením FT zmluvy o pôžičke parafovanej a podpísanej ERAP-om“ (odôvodnenie 196 sporného rozhodnutia).

55 — Rovnako ako Všeobecný súd, nezaujmem stanovisko k otázke, či ako uvádza Komisia v odôvodnení 196 sporného rozhodnutia, zaslanie návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke samo osebe zahŕňa záväzok na poskytnutie štátnych prostriedkov v podobe potenciálnej záťaže pre štátny rozpočet, keďže štát „musel vyplatiť [musel vyhradiť – *neoficiálny preklad*] FT prostredníctvom ERAP príslušnú sumu finančných prostriedkov“, a teda bez ohľadu tak na preskúmanie podmienok, ktorým táto zmluva podliehala, ako aj na skutočnosť, že nikdy nebola vykonaná. Poukazujem však na to, že – na rozdiel od nemeckej vlády – francúzska vláda ani FT nespochybňujú, že v tomto štádiu mohol vzniknúť záväzok na poskytnutie štátnych prostriedkov.

56 — Komisia v tejto súvislosti vo svojom odvolaní hovorí o „dvoch prejavoch tej istej skutočnosti, ktorú trhy navyše vnímali jednotne“.

Francúzskej republiky v rámci refinancovania spoločnosti FT, keďže je jednak nesporné, že FT sa mohla refinancovať na trhoch len vďaka opakovaným podporným vyhláseniam štátu v jej prospech [57], medzi ktoré patrí najmä oznámenie zo 4. decembra 2002, a jednak jednotlivé opatrenia prijaté štátom, vrátane zaslania návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 spoločnosťou ERAP, ktorý mohol ako jediný viesť k poskytnutiu verejných prostriedkov, boli súčasťou tej istej stratégie štátu na podporu spoločnosti FT, „ktorej cieľom a dôsledkom ako celku bolo opätovné získanie dôvery trhov,“ [58] aby bolo možné refinancovanie spoločnosti FT za priaznivejších podmienok.

96. Na základe všetkých vyššie uvedených úvah sa domnievam, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď na základe nesprávneho výkladu článku 87 ods. 1 ES odmietol uznať existenciu súvislosti medzi výhodou vyplývajúcou z vyhlásení prijatých od júla 2002 a z oznámenia zo 4. decembra 2002 na jednej strane a potenciálnym záväzkom na poskytnutie štátnych prostriedkov vyplývajúcim zo zaslania návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002 na druhej strane. Takéto nesprávne posúdenie môže viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku. [59]

97. Ostatné odvolacie dôvody a tvrdenia uvedené spoločnosťami Bouygues a Komisiou budú ďalej v týchto návrhoch stručne preskúmané pre prípad, ak by sa Súdny dvor nestotožnil so závermi, ku ktorým som dospel vyššie.

c) O nesprávnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd údajne dopustil v súvislosti s pojmom výhoda vyplývajúca z poskytnutia úverovej linky (druhá časť druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-401/10 P)

98. V rámci druhej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu spoločnosti Bouygues tvrdia, že Všeobecný súd pochybil, keď vo svojej analýze existencie výhody samostatne zohľadnil oznámenie zo 4. decembra 2002 a zaslanie návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002, hoci podľa nich ide o prvky jedného a toho istého zásahu štátu, ktoré nemožno analyzovať izolovane.

99. V rozsahu, v akom táto výhrada smeruje k spochybneniu posúdenia Všeobecného súdu týkajúceho sa existencie výhody súvisiacej so zaslaním návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002, ju treba podľa môjho názoru vyhlásiť za neprípustnú. V rozsahu, v akom napáda záver Všeobecného súdu, že neexistuje dostatočne úzka súvislosť medzi „ubezpečujúcim účinkom vyplývajúcim zo zverejnenia otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd [eur a] prevodom štátnych prostriedkov vyplývajúcim z tohto otvorenia“, sa však uvedená výhrada zhoduje s výhradou uvedenou v rámci tretej podčasti prvej časti druhého odvolacieho dôvodu preskúmanou vyššie spolu s podobnými výhradami vznesenými Komisiou.

d) O nesprávnom posúdení, ktorého sa údajne dopustil Všeobecný súd, keď neskúmal kritérium obozretného súkromného investora s cieľom určiť prípadnú existenciu výhody pre spoločnosť FT (tretia časť druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-401/10 P)

100. V rámci tretej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu Komisia v podstate tvrdí, že Všeobecný súd mal overiť – ako to urobila Komisia v spornom rozhodnutí –, či výhoda poskytnutá spoločnosti FT vyplývajúca zo všetkých vyhlásení prijatých od júla 2002 a z oznámenia zo 4. decembra 2002 „bola poskytnutá za obvyklých trhových podmienok alebo či by súkromný subjekt mohol získať tú istú výhodu za rovnakých podmienok, ak by sa štát správal ako súkromný investor“. Vzhľadom na to, že Všeobecný súd nevykonal také preskúmanie, porušil článok 87 ods. 1 ES.

57 — Hoci tieto vyhlásenia boli zamerané na subjektívne reakcie aktérov na finančných trhoch, poskytli spoločnosti FT objektívnu materiálnu výhodu.

58 — Pozri napadnutý rozsudok (bod 303).

59 — Týmto záverom, ako aj všetkými vyššie uvedenými úvahami samozrejme nie je dotknutá otázka, či predmetný zásah Francúzskej republiky spĺňa kritérium obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve.

101. Túto výhradu je podľa môjho názoru potrebné zamietnuť ako neúčinnú. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku totiž jednoznačne vyplýva, že Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia nesprávne vyložila pojem pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, keďže síce z právneho hľadiska dostatočne preukázala existenciu výhody vyplývajúcej z vyhlásení prijatých od júla 2002 a z oznámenia zo 4. decembra 2002 pre spoločnosť FT, ale nepreukázala, že takáto výhoda vyplývala z prevodu štátnych prostriedkov. Komisia pritom nevysvetlila, ako prípadné preskúmanie zákonnosti metódy, ktorú použila pri uplatňovaní kritéria súkromného investora, mohlo viesť Všeobecný súd k zmene takého záveru, na ktorom spočíva zrušenie sporného rozhodnutia.

e) O údajnom porušení článku 87 ES v spojení s článkom 230 ES z dôvodu, že Všeobecný súd nezohľadnil mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje Komisia pri vykonávaní zložitých ekonomických analýz (štvrtá časť druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-401/10 P)

102. V rámci štvrtej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu Komisia v prvom rade vytýka Všeobecnému súdu, že nezohľadnil mieru voľnej úvahy, ktorou disponovala pri vykonávaní zložitých ekonomických posúdení v rámci uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve v spornom rozhodnutí. Táto výhrada sa tiež musí zamietnuť, keďže Komisia nevysvetlila, ako Všeobecný súd mohol nezohľadniť mieru voľnej úvahy, ktorú využila pri uplatnení kritéria súkromného investora, hoci neskúmal zákonnosť sporného rozhodnutia v časti, v ktorej bolo toto kritérium uplatnené.

103. V rámci tej istej časti odvolacieho dôvodu Komisia ďalej vytýka Všeobecnému súdu, že nahradil prístup Komisie svojím prístupom, keď vykonal preskúmanie vhodnosti sporného rozhodnutia. Ako sa zdá, Komisia konkrétne vytýka Všeobecnému súdu, že pri skúmaní existencie prevodu štátnych prostriedkov zamietol ako neopodstatnený „všeobecný prístup“, ktorého sa Komisia pridržiavala v rámci uplatnenia kritéria súkromného investora. Ani táto výhrada neobstojí. Nemožno totiž vytýkať Všeobecnému súdu, že prekročil hranice preskúmania zákonnosti v súvislosti s uplatnením pojmu pomoc, keď okrem iného na základe svojho vlastného posúdenia skutkového stavu dospel k záveru, že ani v prípade spoločného posúdenia všetkých po sebe nasledujúcich udalostí od júla 2002 nebolo možné preukázať prevod štátnych prostriedkov.

104. Ostatné tvrdenia uvedené Komisiou v rámci tejto časti jej druhého odvolacieho dôvodu sa zhodujú s tvrdeniami, ktoré už boli uvedené v rámci prvej a druhej časti tohto odvolacieho dôvodu.

B – *O údajnej rozpornosti odôvodnenia napadnutého rozsudku (prvý odvolací dôvod vo veci C-401/10 P)*

105. Podľa Komisie Všeobecný súd na rôznych miestach napadnutého rozsudku vykonáva analýzy skúmaných udalostí, ktoré sú navzájom nezlučiteľné. Na jednej strane najmä na základe spoločnej analýzy vyhlásení z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 a oznámenia zo 4. decembra 2002 dospel k záveru, že tieto opatrenia posudzované ako celok zahŕňali výhodu pre spoločnosť FT, a na druhej strane – v rozpore so svojimi predchádzajúcimi tvrdeniami – konštatoval existenciu dôležitého prerušenia medzi týmito vyhláseniami a týmto oznámením.

106. Nestotožňujem sa s názorom Komisie. Naopak sa domnievam, že napadnutý rozsudok je sleduje značne priamočiaru logiku a jeho odôvodnenie podľa môjho názoru neobsahuje rozpory, ktoré namieta Komisia. Nevidím najmä nijaký rozpor medzi tvrdením, že vyhlásenia z 12. júla, 13. septembra a 2. októbra 2002 a oznámenie zo 4. decembra 2002 posudzované spoločne alebo samostatne priznávajú spoločnosti FT rovnakú výhodu (alebo spoločnú výhodu) tým, že vyjadrujú zámer štátu prijať opatrenia na jej podporu, na jednej strane a konštatovaním, že tieto jednotlivé opatrenia nevykazujú rovnaký stupeň presnosti, pokiaľ ide o vymedzenie prostriedkov, ktoré sa majú použiť na realizáciu takej podpory, a že majú odlišnú povahu a rozsah, pokiaľ ide o ich spôsobilosť založiť právne záväzný záväzok štátu, na druhej strane. Ak sa vezme do úvahy výklad, z ktorého vychádzal

Všeobecný súd, pokiaľ ide o súvislosť medzi výhodou a prevodom štátnych prostriedkov, na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, tiež nemožno zistiť nijaký rozpor medzi bodom 259 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd dospel k záveru, že „vyhlásenia prijaté od júla 2002 a oznámenie zo 4. decembra 2002… zahŕňali poskytnutie výhody FT," na jednej strane a bodom 296, v ktorom Všeobecný súd uviedol, že „prevod štátnych prostriedkov vyplývajúci z oznámenia zo 4. decembra 2002 môže spočívať len vo výhode otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur, ktorú toto oznámenie výslovne predpokladalo," na druhej strane. Ako som totiž uviedol vyššie, tento posledný uvedený bod predstavuje uplatnenie názoru, že súvislosť môže existovať len medzi výhodou a prevodom štátnych prostriedkov rovnakej povahy, v prejednávanej veci, čo podľa Všeobecného súdu v prejednávanej veci nie je tak medzi výhodou spočívajúcou v ubezpečujúcom účinku pre finančné trhy vyplývajúcom z uvedených vyhlásení a z uvedeného oznámenia na jednej strane a prevodom verejných prostriedkov vyplývajúcim z otvorenia úverovej linky vo výške 9 miliárd eur v prospech spoločnosti FT na druhej strane.

107. Preto zastávam názor, že prvý odvolací dôvod Komisie sa musí zamietnuť.

C – O údajne nesprávnom výklade a o skreslení sporného rozhodnutia (tretí odvolací dôvod vo veci C-401/10 P)

108. V rámci svojho tretieho odvolacieho dôvodu Komisia vytýka Všeobecnému súdu, že nesprávne vyložil sporné rozhodnutie a že skreslil skutkové okolnosti, na ktorých bol tento akt založený. Komisia najmä vytýka Všeobecnému súdu, že v bodoch 254 a 255 napadnutého rozsudku konštatoval, že mala podrobnejšie preskúmať a odôvodniť existenciu samostatnej výhody vyplývajúcej z návrhu zmluvy o akcionárskej pôžičke z 20. decembra 2002, hoci z bodov 190 a 194 sporného rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že nikdy nezohľadnila takú výhodu, ale že vždy vychádzala len z výhody spočívajúcej v opätovnom otvorení kapitálového trhu za optimálnych podmienok pre spoločnosť FT vyplývajúcom zo „zdania existencie akcionárskej pôžičky vyvolaného na trhu". Komisia navyše spochybňuje tvrdenie obsiahnuté v bode 247 napadnutého rozsudku, podľa ktorého na pojednávaní z 21. apríla 2009 pred Súdom prvého stupňa uznala, že sa domnieva, že uvedený návrh zmluvy o akcionárskej pôžičke ako taký znamenal dodatočnú výhodu, ktorá je odlišná od výhody, ktorá vyplývala z oznámenia zo 4. decembra 2002. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, z odôvodnenia napadnutého rozsudku, najmä z jeho bodov 244 a 245, jednoznačne vyplýva, že Všeobecný súd zohľadnil v prvom rade výhodu vyplývajúcu zo „zdania existencie akcionárskej pôžičky vyvolaného na trhu", ktorú Komisia uvádza ako jedinú výhradu konštatovanú v spornom rozhodnutí, a že len pre úplnosť v bodoch 254 a 255 preskúmal, či toto rozhodnutie bolo možné vykladať v tom zmysle, že Komisia zohľadnila aj odlišnú neskoršiu výhodu. Za týchto okolností, bez toho, aby bolo potrebné overiť, či Všeobecný súd skreslil tvrdenia Komisie uvedené na pojednávaní z 21. apríla 2009, sa výhrada založená na nesprávnom výklade sporného rozhodnutia uvedená v predchádzajúcom v bode musí podľa môjho názoru zamietnuť ako nedôvodná.

109. V rámci svojho tretieho odvolacieho dôvodu Komisia navyše vytýka Všeobecnému súdu, že „skreslil [sporné] rozhodnutie a skutočnosti, na ktorých je toto rozhodnutie založené," tým, že poukázal na dôležité prerušenie v slede udalostí od júla do decembra 2002 medzi vyhlásením z 12. júla 2002 a oznámením zo 4. decembra 2002, „pričom nepripomenul dve ostatné vyhlásenia prijaté v septembri a októbri 2002," ktoré podľa Komisie svedčia o postupnej konkretizácii záväzkov Francúzskej republiky voči spoločnosti FT. Táto výhrada sa tiež musí zamietnuť. Najmä z bodov 303 a 304 napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že Všeobecný súd sa domnieval, že oznámenie zo 4. decembra 2002 predstavovalo „dôležité prerušenie" sledu udalostí vo vzťahu k *trom vyhláseniam z* júla, septembra a októbra 2002 [‚vyhlásenia prijaté od júla 2002' podľa textovej skratky zavedenej Všeobecným súdom v bode 21 napadnutého rozsudku] – ktorých povaha a význam už boli v prípade každého z nich podrobne preskúmané v bodoch 273 až 276 napadnutého rozsudku –, a teda neopomenul zohľadniť všetky opatrenia, ktoré predchádzali tomuto oznámeniu, ako to tvrdí Komisia.

110. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy sa domnievam, že tretí odvolací dôvod Komisie sa musí v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodný.

D – *O návrhu na nahradenie odôvodnenia predloženom Francúzskou republikou*

111. Francúzska vláda vo svojom vyjadrení k odvolaniu Komisie tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 240 a 259 napadnutého rozsudku kvalifikoval ako výhodu v zmysle článku 87 ods. 1 ES účinky vyvolané vyhláseniami prijatými od júla 2002 a oznámením zo 4. decembra 2002 bez toho, aby predtým preskúmal tieto opatrenia z hľadiska kritéria obozretného súkromného investora.

112. Návrhu na nahradenie odôvodnenia, ktorý francúzska vláda uvedenou argumentáciou v podstate adresuje Súdnemu dvoru, podľa môjho názoru nemožno vyhovieť. V bode 217 napadnutého rozsudku totiž Všeobecný súd uviedol, že „uplatnenie kritéria súkromného investora si nevyhnutne vyžaduje, aby opatrenia prijaté štátom v prospech podniku poskytovali výhodu pochádzajúcu zo štátnych prostriedkov“. V bode 221 Všeobecný súd uviedol, že najprv posúdi, či opatrenia prijaté Francúzskou republikou v prospech spoločnosti FT poskytli tejto spoločnosti výhodu a ďalej či takáto výhoda bola poskytnutá v súlade s kritériom súkromného investora. Všeobecný súd napokon v bode 313 uviedol, že už nie je potrebné rozhodnúť o žalobných dôvodoch a tvrdeniach uvedených žalobkyňami týkajúcich sa zákonnosti uplatnenia kritéria obozretného súkromného investora Komisiou. Ako FT sama uznáva, za týchto okolností nemožno konštatovať, že Všeobecný súd rozhodol o „nenáležitosti“ materiálnej výhody vyplývajúcej z opatrení prijatých Francúzskou republikou v prospech spoločnosti FT tak, ako je vymedzená v bodoch 234 až 240 napadnutého rozsudku, v zmysle článku 87 ods. 1 ES.[60]

V – Návrh

113. Z uvedených dôvodov navrhujem, aby Súdny dvor zrušil rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 21. mája 2010, Francúzsko a i./Komisia (T-425/04, T-444/04, T-450/04 a T-456/04). Okrem toho, keďže nesprávne posúdenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, spôsobuje nesprávnosť celej jeho analýzy, a vzhľadom na to, že Všeobecný súd nepreskúmal všetky žalobné dôvody uplatnené voči rozhodnutiu Komisie 2006/621/ES z 2. augusta 2004 o štátnej podpore, ktorú Francúzsko poskytlo spoločnosti France Télécom, medzi ktoré patrí žalobný dôvod týkajúci sa uplatnenia zásady obozretného súkromného investora v trhovom hospodárstve Komisiou, považujem za vhodné, aby Súdny dvor v súlade s článkom 61 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vrátil vec Všeobecnému súdu na nové prejednanie žaloby a aby rozhodol, že o trovách odvolacieho konania sa rozhodne neskôr.

60 — Pozri tiež rozsudok z 5. júna 2012, Komisia/EDF a i. (C-124/10 P, bod 89).